

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Martin Šufajzl

**Střet exekuce a insolvence při prodeji nemovitých věcí
povinného v exekuční dražbě**

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Střet exekuce a insolvence při prodeji nemovitých věcí povinného v exekuční dražbě* vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 97 401 znaků včetně mezer.

Ve Znojmě dne 19. listopadu 2021

.....
Martin Šufajzl

Mé poděkování patří zejména JUDr. Renátě Šínové, Ph.D., za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování mé diplomové práce věnovala. Velký dík patří rovněž mé nejbližší rodině, ve které jsem měl po celou dobu studia velkou podporu.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Provedení exekuce prodejem nemovitých věcí	10
1.1 Exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí	10
1.2 Úkony před nařízením dražby	11
1.3 Úkony po provedení dražby	12
1.4 Usnesení o rozvrhu	13
2 Vliv zahájení insolvenčního řízení na provedení exekuce prodejem nemovitých věcí v různých fázích prodeje	14
2.1 Insolvenční návrh před zahájením dražby	17
2.1.1 Před vydáním usnesení o ceně	17
2.1.2 Po vydání usnesení o ceně	18
2.1.3 Po vydání dražební vyhlášky	19
2.2 Insolvenční návrh během dražby	20
2.2.1 Okamžité ukončení dražby	20
2.2.2 Přerušování dražby	21
2.2.3 Dokončení dražby bez udělení příklepu	21
2.2.4 Dokončení dražby s udělením příklepu	21
2.3 Insolvenční návrh před nabytím právní moci usnesení o příklepu	23
2.4 Insolvenční návrh před zápisem vlastnického práva vydražitele do katastru nemovitých věcí	25
2.5 Insolvenční návrh před vydáním usnesení o rozvrhu	26
2.6 Insolvenční návrh před nabytím právní moci usnesení o rozvrhu	26
2.7 Insolvenční návrh po právní moci usnesení o rozvrhu, před vydáním výtěžku věřitelům	27
3 Souhlas insolvenčního soudu s dokončením exekuce prodejem nemovitých věcí	29
3.1 Předběžné opatření dle ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z.	30
3.1.1 Důvody hodné zvláštního zřetele	30
3.1.2 Společný zájem věřitelů	34
3.2 Nařízení předběžného opatření bez návrhu	35
3.3 Návrh vs. podnět na vydání předběžného opatření	36
3.4 Poplatková povinnost	37
Závěr	39

Seznam použitých zdrojů	41
Shrnutí	44
Summary	44
Klíčová slova	45
Key words	45

Seznam použitých zkratk

- o.s.ř.** Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- e.ř.** Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- e.t.** Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů
- ins.z.** Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
- p.e.č.** Vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů
- z.s.p.** Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Úvod

Jak již uvádí název mojí diplomové práce, hlavním tématem je střet provádění exekuce prodejem nemovitých věcí povinného a insolvenčního řízení ve věci povinného¹, resp. účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení dle ust. § 109 ins.z., a to zejména účinek dle odst. 1 písm. c) citovaného ustanovení, který zakazuje soudnímu exekutorovi exekuci provést. Tyto účinky nastávají okamžikem zveřejnění usnesení o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku a soudní exekutor tak musí s prováděním exekuce okamžitě ustát a vyčkat na výsledek insolvenčního řízení, není-li rozhodnuto jinak, jak bude dále popsáno. K popsanému střetu exekuce a insolvence dochází poměrně často, když vůči povinnému, který podává insolvenční návrh, je zpravidla vedeno i více exekucí pro vymožení pohledávek jeho věřitelů.

Zatímco exekuce bývá vedena pro vymožení pohledávky ve prospěch konkrétního oprávněného, a v případě více exekucí proti jednomu povinnému si tyto vzájemně konkurují (dle principu priority a okamžiku doručení exekučního příkazu, případně zahájení exekuce), v insolvenčním řízení jsou pohledávky dlužníka naopak řešeny komplexně a uspokojovány poměrně (nejde-li o tedy pohledávku zajištěného věřitele). Vzhledem k tomu, že při prodeji nemovitých věcí povinného dochází k nejtěžšímu zásahu do práv povinného, zejména do práva vlastnického, může soudní exekutor v souladu s ust. § 58 odst. 2 e.ř. provést exekuci prodejem nemovitých věcí povinného až po vyčerpání ostatních způsobů provedení exekuce. Z tohoto důvodu tak soudní exekutor k samotné realizaci prodeje nemovitosti přistupuje až po delším časovém odstupu od zahájení exekuce, z čehož vyplývá, že chce-li povinný řešit svoji situaci prostřednictvím insolvence, má pro podání insolvenčního návrhu relativně dlouhou dobu, než soudní exekutor přistoupí k realizaci exekuce prodejem nemovitých věcí povinného.

V důsledku přerušování exekuce z důvodu účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení je však ohrožen zájem zejména oprávněného (resp. dalších věřitelů, kteří přihlásili svoji pohledávku do dražby) na rychlém uspokojení svých pohledávek, když v této chvíli není zřejmé, zda jak bude v insolvenčním řízení povinného pokračováno, a zda vůbec dojde ke zpeněžení nemovitých věcí povinného v rámci insolvence. Do nejisté situace se dostává i sám soudní exekutor, který zpravidla v souvislosti s přípravou exekuce prodejem nemovitých věcí vynaloží nemalé náklady (za znalecký posudek, inzerci dražby, dražbu samotnou atd.), a očekává, že z výtěžku dražby budou tyto náklady uspokojeny.

Insolvenční řízení a zejména účinky spojené s jeho zahájením jsou rovněž nezřídka ze strany povinných využívány nikoliv jako nástroj pro komplexní řešení svých závazků, ale jako prostředek,

¹ V rámci práce je pro ucelenost užíván termín dle exekučního řádu „*povinný*“ i namísto termínu insolvenčního zákona „*dlužník*“, když celá práce předpokládá, že vůči povinnému jako podateli insolvenčního návrhu je vedena exekuce prodejem nemovitých věcí (pozn. autora).

kterým alespoň na určitou dobu zabrání provedení exekuce prodejem nemovitých věcí, čímž dojde k udržení jejich vlastnického práva, případně nedojde k podstatnému zásahu do jejich soukromí a sociální jistoty (zejména jedná-li se o prodej takové nemovitosti, ve které trvale bydlí).

Pro správné zasazení zkoumané problematiky do kontextu je v první části práce stručně popsán průběh exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, a to od samotného zjištění a postižení konkrétních nemovitých věcí povinného, jejich ocenění prostřednictvím znalce a vydání usnesení o ceně, nařízení a průběh dražby završený vydáním usnesení o příklepu, doplacení nejvyššího podání a konečně rozhodnutí o rozdělení výtěžku v rámci usnesení o rozvrhu.

Ve druhé části práce je pak každá z jednotlivých fází prodeje konfrontována s účinky spojenými se zahájením insolvenčního řízení, kdy je na základě právní analýzy nastíněn další možný postup soudního exekutora, aby mohl exekuci prodejem nemovitých věcí povinného dokončit. Cílem práce je pak vytvořit přehled pravděpodobných situací a určitý návod, jak v případě takového střetu exekučního a insolvenčního řízení dále postupovat, a to nejen pro účastníky takových řízení, ať už jde o povinného, oprávněného či třeba vydražitele, ale zejména pro soudního exekutora, insolvenční soud nebo insolvenčního správce. Vzhledem k omezenému rozsahu práce nebylo možné se v rámci práce věnovat dopodrobna všem myslitelným situacím, které mohou v rámci provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného nastat a střetnout se s účinky spojenými se zahájením insolvenčního řízení.

Poslední, třetí část práce, je věnována návrhu na nařízení předběžného opatření dle ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z., dle kterého může insolvenční soud z důvodu hodných zvláštního zřetele a neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů i bez návrhu omezit některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení dle ust. § 109 odst. 1 písm. b) a c) ins.z., pro účely této práce tedy zejména dle písm. c). Jedná se tak o prostředek, kterým může být docíleno pokračování v exekuci prodejem nemovitých věcí povinného i přes zahájené insolvenční řízení. Prostřednictvím analýzy vybraného ustanovení je nejdříve definován pojem společného zájmu věřitelů a pojem důvodů hodných zvláštního zřetele, který je rovněž přiblížen prostřednictvím aktuální soudní judikatury. Dále je vymezeno nařízení předběžného opatření bez návrhu, tedy z vlastní iniciativy insolvenčního soudu, náležitosti řádného návrhu, je-li podáváno třetí osobou, odlišení řádného návrhu na vydání předběžného opatření od pouhého podnětu na jeho nařízení, a nakonec i poplatková povinnost spojená s podáním řádného návrhu.

Při výkladu vybraných ustanovení zákona je v práci využíván v první řadě jazykový výklad, který je zcela zásadní pro základní seznámení se se zkoumanou normou, a který poskytuje pevný základ pro další výklad. Nejdůležitějším výkladem užívaným v rámci práce je však výklad teleologický, když prostřednictvím tohoto lze dosáhnout správné interpretace účelu, který norma

sleduje. Práce dále vychází z obsáhlé judikatury zejména insolvenčních soudů, a to s ohledem na subsidiární povahu soudních rozhodnutí při aplikaci jednotlivých norem.

Pokud se jedná o výchozí literaturu, pro samotné téma insolvence a exekuce obecně je zpracováno velké množství odborných publikací, ať už se jedná o komentářovou literaturu, monografie, sbírky soudních rozhodnutí, odborné články a další. Při zpracování diplomové práce však bylo nutné vycházet zejména aktuální rozhodovací praxe insolvenčních soudů, a to zejména ve vztahu ke zkoumanému návrhu na nařízení předběžného opatření, když právě zkoumanému ustanovení upravujícímu nařízení předběžného opatření omezujícímu účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení není v rámci odborné literatury věnována takřka žádná pozornost. Práce tak pracuje s bohatou judikaturou zejména Nejvyššího soudu České republiky a Vrchního soudu v Praze, ačkoliv ne vždy jsem se s jejich prezentovanými názory ztotožnil. Naopak jsem se názorově shodoval mimo jiné i s rozhodováním Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, jak je ostatně uvedeno i ve vlastním práci. Komentářová literatury pak byla spíše vodítkem při výkladu konkrétních pojmů, které bylo nutné pro účely této práce definovat a postavit najisto. Zásadní publikací z odborné literatury pro zpracování práce tak byl zejména komentář k insolvenčnímu zákonu vydaný nakladatelstvím C. H. Beck, s.r.o., Jiřiny Hášové a kolektivu, ze kterého jsem čerpal cenné informace a rovněž byla dobrým vodítkem pro nalezení vhodné judikatury pro zpracování uvedeného tématu.

Diplomová práce je pro přehlednost řazena do celkem tří kapitol, kdy v každé kapitole je řešena problematika podstatná pro správné pochopení zkoumaného problému. Kapitoly jsou následně systematicky děleny na podkapitoly, kdy každá z těchto podkapitol se blíže věnuje zkoumanému problému. Samotný výsledek a shrnutí cílů této diplomové práce jsou pak uvedeny v poslední části, která je označena jako Závěr.

Práce je pak zpracovávána ke stavu právní úpravy k 1. září 2021.

1 Provedení exekuce prodejem nemovitých věcí

Exekuce prodejem nemovitých věcí povinného je jedním ze způsobů provedení exekuce předvídaným v ust. § 58 odst. 2 e.ř. a představuje ucelený soubor několika fází², které nezbytně předchází její fázi poslední, tj. samotné realizaci. Zákonná úprava tohoto způsobu exekuce je pak obsažena v ust. § 335 a násl. o.s.ř., která se subsidiárně použije v exekuci na základě ust. § 69 e.ř.³, resp. ust. § 52 odst. 1 e.ř.⁴, jež však bude po účinnosti novely zákona č. 286/2021 Sb., od 1. ledna 2022 zcela nahrazen pouhým ust. § 52 e.ř.

Aby bylo možné se v práci dále zabírat problematikou účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení a jejich vlivů na probíhající exekuci prodejem nemovitých věcí povinného, budu se v této části práce stručně zabírat jednotlivými kroky, které jsou nezbytné pro provedení tohoto způsobu exekuce, a to od vydání příslušného exekučního příkazu až po dosažení výtěžku dražby. Jednotlivé fáze prodeje nemovitých věcí pak budou následně konfrontovány s účinky spojenými se zahájením insolvenčního řízení, kdy výsledkem bude analýza dalšího postupu soudního exekutora v tomto způsobu exekuce, nebudu se však již věnovat vymezení té které fáze. Pro zjednodušení jednotlivých kroků záměrně neuvádím další specifické situace, které při prodeji nemovitých věcí povinného mohou nastat (např. uplatnění řádných opravných prostředků, návrh předražku, přímý prodej majetku povinného dle ust. § 44a odst. 4 e.ř., nezaplacení nejvyššího podání, předvolání účastníků k jednání o rozvrhu).⁵

1.1 Exekuční příkaz prodejem nemovitých věcí

Jakmile soudní exekutor na základě majetkových lustrací povinného zjistí, že povinnému svědčí vlastnické právo k nemovité věci, posoudí, zda je účelné, aby byla exekuce provedena právě prodejem takové nemovité věci⁶, neboť jak vyplývá z ust. § 58 odst. 2 e.ř., tak k provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného by mělo dojít až jako *ultima ratio*. V případě kladné odpovědi na danou otázku přistoupí soudní exekutor k vydání exekučního příkazu prodejem nemovitých věcí povinného, ve kterém konkrétně specifikuje dané nemovité věci, které mají být předmětem exekuce. Exekuci pak lze provést za splnění podmínek dle ust. § 47 odst. 2 e.ř., tj. poté, co i) uplyne lhůta dle ust. § 46 odst. 6 e.ř. (tj. nedojde k dobrovolnému splnění povinností), nebo ii) rozhodnutí

² Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. prosince 2014, sp. zn. 21 Cdo 559/2014

³ Ust. § 69 e.ř. „Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se na exekuci prodejem movitých věcí a nemovitých věcí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitých věcí.“

⁴ Ust. § 52 odst. 1 e.ř. „Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.“

⁵ Samotná exekuce prodejem nemovitých věcí povinného může být ovlivněna jak procesní aktivitou účastníků (např. odvolání proti rozhodnutí, kterým je zakončena některá z fází prodeje), tak i třetích osob (návrh předražku), kdy však s ohledem na rozsah práce není možné věnovat se všem možným situacím, nadto by se jejich řešení opakovalo, když je lze podřadit pod jednotlivé případy, které v práci budou řešeny (pozn. autora).

⁶ Ust. § 47 odst. 1 e.ř.

o návrhu povinného na zastavení exekuce, který byl podán ve lhůtě dle ust. § 46 odst. 6 e.ř., nabude právní moci, iii) nebo je zapsána doložka provedení exekuce do rejstříků zahájených exekucí a mimo jiné i iv) exekuční příkaz nabude právní moci.

1.2 Úkony před nařízením dražby

Jakmile jsou splněny výše uvedené podmínky, soudní exekutor v souladu s ust. § 336 odst. 1 o.s.ř. ustanoví znalce, kterému uloží, aby ocenil nemovitou věc a její příslušenství cenou obvyklou.⁷ Pokud se jedná o osobu, která má nemovitou věc ocenit, touto může být pouze znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav dle zákona č. 110/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů. Proti usnesení o ustanovení znalce není možné podat odvolání, proti konkrétnímu znalci, který byl ustanoven k ocenění nemovitých věcí, však může povinný podat námitky, kde se vyjádří k osobě toho kterého znalce a bude namítat např. jeho podjatost. O takových námitkách rozhoduje soudní exekutor.⁸ Na základě dodaného znaleckého posudku pak soudní exekutor přistoupí k vydání usnesení o ceně, kterým určí i) nemovitou věc, které se exekuce týká, ii) příslušenství této nemovité věci, iii) výslednou cenu nemovité věci a iv) cenu soudnímu exekutorovi oznámených nebo jinak známých právní závady nemovitých věcí, které nezaniknou dražbou. Proti usnesení o ceně je možné podat odvolání, o kterém pak standardně rozhoduje odvolací soud.⁹

Po právní moci usnesení o ceně vydá soudní exekutor dražební vyhlášku, která musí obsahovat náležitosti dle ust. § 336b o.s.ř., zejména tedy označení dražené nemovité věci, včetně jejího příslušenství a součástí, datum, čas a místo konání dražby, výslednou cenu a výši nejnižšího podání. Proti dražební vyhlášce není odvolání přípustné.¹⁰

Před samotným zahájením dražby, tj. zpravidla pět minut před zahájením dražby, soudní exekutor provádí základní lustrace povinného a kontroluje, zda jsou splněny podmínky pro konání dražby. Prostřednictvím lustrace agendového informačního systému evidence obyvatel ověří, zda povinný nezemřel, nebo zda nezměnil adresu trvalého pobytu a mohla mu tak být řádně doručena dražební vyhláška. Výpisem z insolvenčního rejstříku zjistí, zda není vůči povinnému zahájeno insolvenční řízení. Kontrolou výpisu z katastru nemovitostí je pak ověřeno, že dražené nemovité věci nejsou předmětem sporného řízení (tj. k okamžiku zahájení dražby není zapsána poznámka spornosti) a takový výpis pak slouží i pro pořadí případných zajištěných věřitelů, pokud přihlásili svoji pohledávku do dražby (tj., že ke dni dražby byla pohledávka zajištěna zástavním právem na dražených nemovitých věcech, či zda pro její vymožení byla vedena přerušovaná exekuce prodejem

⁷ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1343.

⁸ Ust. § 29 odst. 12 e.ř.

⁹ SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1349.

¹⁰ Ust. § 336c odst. 5 o.s.ř.

nemovitých věcí povinného). Soudní exekutor pak dále kontroluje, zda mu před zahájením dražby nebyl doručen návrh na odklad, případně návrh na zastavení exekuce, který by bránil provedení dražby, nebo také excindační žaloba, jejímž předmětem by bylo vyloučení dražených nemovitých věcí z exekuce. Nezbytná je rovněž kontrola výpisu z účtu, protože v případě úhrady vymáhané pohledávky před zahájením samotné dražby soudnímu exekutorovi zaniká pověření k vedení exekuce a soudní exekutor již nemůže započít se samotným provedením exekuce.

1.3 Úkony po provedení dražby

Po provedení dražby udělí soudní exekutor příklep vydražiteli, který učinil při dražbě nejvyšší podání, a to za splnění podmínek dle ust. § 336j odst. 1 o.s.ř. Příklep se uděluje usnesením vydávaným bezprostředně po provedení dražby (zpravidla ještě tentýž den)¹¹, které se doručuje povinnému, oprávněnému a vydražiteli. Proti usnesení o příklepu je možné podat odvolání, přičemž mimo osoby, kterým je usnesení doručováno, se mohou odvolat proti tomuto i osoby, kterým nebyla doručena dražební vyhláška dle ust. § 336c odst. 1 písm. c) (typicky spoluvlastník nemovité věci či osoba oprávněná z předkupního práva), a které se z tohoto důvodu dražby neúčastnily, a dále také dražitelé, pokud mají za to, že průběhem dražby byli zkráceni na svých právech.¹²

Jakmile usnesení o příklepu nabude právní moci, soudní exekutor zpravidla vyzve vydražitele k doplacení nejvyššího podání, nebylo-li toto vydražitelem zapláceno s předstihem již před nabytím právní moci. Lhůtu k doplacení nejvyššího podání určuje soudní exekutor právě v usnesení o příklepu dle ust. § 336j odst. 2 o.s.ř. a nesmí být delší než dva měsíce. Lhůta k doplacení pak může být jednou prodloužena, a to v souladu s ust. § 336m odst. 2 o.s.ř., tato však již nesmí být delší než jeden měsíc. Po doplacení nejvyššího podání vyrozumí soudní exekutor příslušný katastrální úřad o tom, že nejvyšší podání bylo v plné výši dopláceno, a doručí mu usnesení o příklepu s vyznačenou doložkou právní moci. Na základě těchto podkladů následně katastrální úřad zahájí vkladové řízení, jehož výsledkem je pak zápis vlastnického práva vydražitele k nemovitým věcem nabytým v dražbě, a to zpětně ke dni vydání usnesení o příklepu.¹³

Zpravidla současně s vyrozuměním o doplacení nejvyššího podání soudní exekutor vydává i příkaz k úhradě nákladů exekuce, kterým určuje svoji odměnu z výtěžku dražby (resp. z té části výtěžku, ze které bude uspokojena pohledávka oprávněného a pohledávky věřitelů přihlášených do

¹¹ Elektronická dražba nemovitých věcí povinného zpravidla trvá několik desítek minut, a to i pokud dražitelé činí podání po předpokládaném konci dražby. Soudní exekutoři zpravidla nepřistupují k nařízení dražeb, které by trvaly několik dní, a to právě z procesní opatrnosti, když s prodlužujícím se intervalem roste riziko technických problémů či procesních podání bránícím v provedení exekuce (pozn. autora).

¹² SMOLÍK, Petr. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1380.

¹³ Tamtéž, s. 1385.

dražby) a vyčísluje hotové výdaje spojené s dražbou (přesáhly-li hotové výdaje v paušální výši).¹⁴ Proti příkazu k úhradě nákladů exekuce je možné podat námitky.¹⁵

1.4 Usnesení o rozvrhu

Po právní moci příkazu k úhradě nákladů exekuce a zapsání vlastnického práva vydražitele k draženým nemovitým věcem přistoupí soudní exekutor k finální fázi provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, při které dojde v rámci usnesení o rozvrhu k rozdělení majetkové podstaty získané dražbou mezi oprávněného a věřitele, kteří přihlásili svoji pohledávku do dražby.¹⁶ Proti usnesení o rozvrhu je možné podat odvolání. Po právní moci usnesení o rozvrhu vyplatí soudní exekutor částky přiznané v tomto rozhodnutí jednotlivým věřitelům, případný přeplatek pak vrátí povinnému. Vzhledem k tomu, že dnem právní moci usnesení o rozvrhu zanikají zástavní práva váznoucí na nemovité věci, vyrozumí následně soudní exekutor příslušný katastrální úřad o tom, které právní závady (zástavní právo, věcná břemena atd.) zanikají, čímž je exekuce prodejem nemovitých věcí povinného završena.

¹⁴ Ust. § 13 odst. 1 e.t.

¹⁵ Ust. § 88 odst. 3 e.ř.

¹⁶ Ust. § 337g odst. 1 o.s.ř.

2 Vliv zahájení insolvenčního řízení na provedení exekuce prodejem nemovitých věcí v různých fázích prodeje

Jeden z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení je ten, že výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést.¹⁷ Takový účinek spojený se zahájením insolvenčního řízení má pak značné dopady na další pokračování, resp. vedení exekuce, kterou z tohoto důvodu nelze provést. Pro správné pochopení nastíněného účinku je, dle mého názoru, nutné jednoznačně určit okamžik započetí provedení exekuce při realizaci exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, tj. vymezení toho, kdy tento způsob exekuce přechází do fáze provedení a co do tohoto pojmu patří. Uvedené je nezbytné pro analýzu situace, kdy dojde ke střetu exekuce a účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení v té které fázi exekuce prodejem nemovitých věcí a soudní exekutor tak stojí před otázkou, jakým způsobem a zda vůbec má v provádění exekuce pokračovat.

Kasíková provedením exekuce rozumí nikoliv vydání exekučního příkazu, který postihuje majetek povinného v tomto exekučním příkazu specifikovaný, ale až „*dovršení samotné realizace, tedy faktické postižení tohoto majetku*“¹⁸. Vrchní soud ve své judikatuře upřesňuje, že provedením exekuce se rozumí procesní úkony (rozhodnutí) pověřených subjektů, jakými jsou soudy nebo soudní exekutoři, směřující k uspokojení vymáhané pohledávky.¹⁹ Z výše uvedených názorů lze, dle mého názoru, jednoznačně vyvodit, že od okamžiku zahájení insolvenčního řízení nemůže soudní exekutor s ohledem na ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. činit žádné další úkony směřující k provedení exekuce v tom smyslu, že nemůže např. přistoupit k vydání dražební vyhlášky, zahájit dražbu nemovitých věcí povinného či po skončení dražby udělit dražiteli, který učinil nejvyšší podání příklep. Všechny uvedené úkony, které soudní exekutor provádí prostřednictvím vydávání uvedených rozhodnutí, totiž směřují k samotné realizaci postižení majetku povinného, tj. k jeho prodeji. Uvedené je rovněž v souladu s ust. § 46 odst. 7 věta první e.ř., dle kterého je-li exekuční řízení podle zvláštního právního předpisu přerušeno, nebo zvláštní právní předpis stanoví, že exekuci nelze provést, exekutor nečiní žádné úkony, jimiž se provádí exekuce, pokud zákon nestanoví jinak.

Maršíková pak uvádí, že „*smyslem ustanovení²⁰ je ochrana majetku patřícího do majetkové podstaty (za účelem budoucího způsobu řešení úpadku) a zabránění uspokojení pohledávky věřitele na vrub dlužníka a ostatních*

¹⁷ Ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z.

¹⁸ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 343.

¹⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. října 2014, sp. zn. 1 VSPH 1648/2014, MSPH 93 INS 18201/2014

²⁰ Ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z.

*věřitelů.*²¹ Z tohoto citovaného názoru však, dle mého názoru, nevyplývá povinnost soudního exekutora nečinit po zahájení insolvenčního řízení žádné další kroky směřující k provedení exekuce, kdy účinky zahájeného insolvenčního řízení by se měly projevit až v rámci vyplacení vymoženého plnění oprávněnému. Tj. v případě zpeněžení nemovitých věcí v dražbě je, dle uvedeného názoru, nutné zohlednit takové účinky insolvenčního řízení až v rámci vyplacení vymoženého plnění oprávněnému, resp. přihlášeným věřitelům, na základě pravomocného usnesení o rozvrhu. Oproti prvním dvěma názorům tak soudní exekutor může provést již nařízenou dražbu nemovitých věcí povinného či udělit příklep vydražiteli, který při dražbě učinil nejvyšší podání, nesmí však již rozhodnout o rozdělení výtěžku získaného takovou dražbou, protože právě tímto rozhodnutím by bylo porušeno, dle citovaného názoru, ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. Na tento případ však již pamatuje ust. § 46 odst. 7 věta druhá e.ř., dle kterého má soudní exekutor bezodkladně po rozhodnutí o úpadku rozhodnout, že po odpočtu nákladů exekuce vydá vymožené plnění insolvenčnímu správci. Tento názor však nepovažuji za správný, neboť je v rozporu s již zmíněným ust. § 46 odst. 7 věta první e.ř., když tento nedovoluje soudnímu exekutorovi činit žádné úkony, jimiž se provádí exekuce, tedy ani umožnit zahájení nařízené dražby nemovitých věcí povinného a následně přistoupit k udělení příklepu vydražiteli, který při dražbě učinil nejvyšší podání.

Občanský soudní řád ani exekuční řád však ve svých ustanoveních neurčují přesné určení okamžiku, kdy exekuce prodejem nemovitých věcí přechází do fáze provedení. Odpověď nepřináší ani ust. § 46 odst. 2 věta druhá e.ř., dle kterého exekutor vede exekuci až do vymožení pohledávky a jejího příslušenství nebo vynucení jiné vymáhané povinnosti, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, čímž bude exekuce provedena, když toto ustanovení stanovuje²² povinnost soudního exekutora vést exekuci účelně a efektivně, a to i bez návrhů účastníků, a v provádění úkonů může ustát jen v případě taxativně vymezených zákonem. Nejinak je tomu v ust. § 46 odst. 6 věta třetí e.ř., dle kterého právní mocí příkazu k úhradě nákladů exekuce bude exekuce provedena, přičemž zde zákon předpokládá, že celá vymáhaná pohledávka byla povinným uhrazena ve lhůtě k dobrovolnému splnění povinnosti.

Jisté přiblížení se zkoumanému pojmu, tj. kdy dochází k naplnění pojmu provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, tak může poskytnout provádění exekuce jiným způsobem, například postižením příjmu povinného. Doručením exekučního příkazu srážkami ze mzdy ztrácí dle ust. § 282 odst. 3 o.s.ř. povinný právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši

²¹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 216.

²² KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 327.

srážek, čímž k této části mzdy nastává speciální inhibitorium. Plátce příjmu je pak povinen z příjmu povinného provádět stanovené srážky a tyto deponovat v rámci arrestatoria.²³ Poté, co soudní exekutor vyrozumí plátce mzdy o zapsání doložky provedení exekuce do rejstříku zahájených exekucí a o nabytí právní moci daného exekučního příkazu, vyplatí plátce příjmu provedené srážky soudnímu exekutorovi. V této chvíli je tedy na místě zkoumat, zda došlo k provedení exekuce, resp. určit naplnění pojmu provedení exekuce. Dle ust. § 46 odst. 4 e.ř. se peněžitá plnění na vymáhanou povinnost hradí exekutorovi nebo oprávněnému. Na základě soudní judikatury se pak má za to, že plnění dluhu na účet soudního exekutora má za následek zánik dluhu²⁴. Vzhledem k tomu, že exekuce postižením příjmu povinného není složena z tolika dílčích fází jako exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, je v tomto případě daleko jednodušší pojem provedení exekuce a jeho naplnění určit, a to tedy k okamžiku, kdy plátce příjmu mzdy odeslal sraženou část příjmu soudnímu exekutorovi, čímž došlo k upokojení (byť částečnému) vymáhané pohledávky.

Jak již ale bylo uvedeno výše, exekuce prodejem nemovitých věcí je rozdělena na několik samostatných fází, kdy v každé je řešen specifický okruh otázek, a pokračování další fází je podmíněno pravomocným rozhodnutím ukončujícím fázi předchozí.²⁵ Neznamená to však, že by pravomocným skončením některé z fází předcházejících provedení samotné dražby došlo k samotnému provedení exekuce. Tento názor potvrzuje i ust. § 336b odst. 1 o.s.ř., který stanoví, že výkon rozhodnutí²⁶ se provede dražbou, kterou soud nařídí po právní moci usnesení dle ust. § 336a (tj. po právní moci usnesení o ceně).

Z citovaného ustanovení lze gramatickým výkladem dovodit, že okamžik provedení exekuce prodejem nemovitých věcí je nutné spatřovat právě v dražbě samotné, resp. v udělení příklepu. Vzhledem k tomu, že v současné době probíhají dražby nemovitých věcí zpravidla elektronicky prostřednictvím některého z mnoha dražebních portálů, je vhodné přiblížit právě průběh takové dražby. Jednou z náležitostí dražební vyhlášky je uvedení data, času a místa dražby.²⁷ Tím je určen přesný časový okamžik, kdy je dražba zahájena a dražitelům je umožněno činit podání. Ukončení dražby bývá rovněž stanoveno dražební vyhláškou, nicméně s omezením, resp. rozšířením časového trvání dražby, dle ust. § 16a odst. 4 a 5 p.e.č., když dražba se koná, pokud dražitelé činí podání a je-li v posledních pěti minutách před časem ukončení dražby učiněno podání, posouvá se čas ukončení dražby o pět minut od okamžiku posledního konání. Pokud pak uplyne od posledního

²³ KUBIZNÁK, Jan. Účinky zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k exekuci srážkami ze mzdy [online]. [pravniprostor.cz](https://www.pravniprostor.cz), 19. září 2014 [cit. 5. září 2014]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/procesni-pravo/ucinky-zahajeni-insolvenčního-řízení-ve-vztahu-k-exekuci-sražkami-ze-mzdy#note-12>.

²⁴ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. ledna 2006, sp. zn. 26 Co 504/2004

²⁵ Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. dubna 2010, sp. zn. Cpjn 201/2009

²⁶ prodejem nemovitých věcí povinného (pozn. autora)

²⁷ Ust. § 336b odst. 2 písm. a) o.s.ř. ve spojení s ust. § 16a p.e.č.

podání po prodloužení pět minut, aniž by bylo učiněno další podání, je tím elektronická dražba ukončena. Výsledkem elektronické dražby je pak záznam o dražbě, který je neveřejný a je součástí exekučního spisu, a který zachycuje průběh dražby, identifikaci dražitelů a učiněná podání. Dle ust. § 16a odst. 6 p.e.č. pak soudní exekutor bezprostředně po dražbě udělí příklep dražiteli, který učinil nejvyšší podání.

S ohledem na shora uvedené je zřejmé, že za provedení exekuce je nutné považovat samotnou dražbu nemovitých věcí povinného, jejíž začátek se váže k určitému okamžiku, a která je završena vydáním usnesení o příklepu, kdy toto by mělo být vydáno, jak již bylo uvedeno výše, bezprostředně po skončení dražby. Samotné udělení příklepu²⁸ je pak nutné považovat za dovršení provádění exekuce tímto způsobem, a tedy i naplněním pojmu provedení exekuce, z čehož budu vycházet v dalším pokračování práce.

2.1 Insolvenční návrh před zahájením dražby

Pokud je prováděna exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, povinný nejčastěji podává insolvenční návrh ve chvíli, kdy soudní exekutor přistoupí k první fázi prodeje nemovitých věcí – ustanovení znalce. V tuto chvíli je totiž již povinnému zřejmé, že nedojde-li k upokojení vymáhané pohledávky, případně nevyvine-li nějakou procesní aktivitu, dojde v blízké době k realizaci tohoto způsobu exekuce.

2.1.1 Před vydáním usnesení o ceně

Pokud soudní exekutor již vydal usnesení o ustanovení znalce a k okamžiku podání insolvenčního návrhu nebyl znalecký posudek vypracován, je z mého pohledu na uvážení soudního exekutora, zda činnost znalce pozastaví, aby nedocházelo k navyšování nákladů za znalecký posudek, či zda nechá znalecký posudek dopracovat a doručit do exekučního spisu. Při této úvaze je vhodné, aby soudní exekutor vycházel i z obsahu spisu insolvenčního soudu a sám posoudil kvalitu insolvenčního návrhu povinného, zejména zda na základě takového návrhu může být prohlášen úpadek povinného. Dojde-li pak k odmítnutí insolvenčního návrhu pro jeho vady či bezdůvodnost²⁹, je soudní exekutor připraven obratem postoupit do další fáze prodeje nemovitých věcí a rozhodnout o jejich ceně. Samotné založení znaleckého posudku do exekučního spisu pak zcela jistě nelze považovat za provedení exekuce v rozporu s ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. či s ust. § 46 odst. 7 e.ř.

²⁸ Případně také vydání usnesení o předražku, je-li předražek navržen (pozn. autora).

²⁹ Dle ust. § 128a a ust. § 129 ins.z.

2.1.2 Po vydání usnesení o ceně

Pokud se jedná o insolvenční návrh podaný po vydání usnesení o ceně, je nutné rozlišovat, zda již toto usnesení nabylo právní moci. Pokud usnesení o ceně dosud právní moci nenabylo, je na místě se zamyslet, zda za trvání účinků dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. vůbec právní moci nabýt může. Dle ust. § 109 odst. 6 ins.z. se k rozhodnutím a opatřením přijatým při provádění výkonu rozhodnutí nebo exekuce v rozporu s omezením podle odstavce 1 písm. c) v insolvenčním řízení nepřihlíží. Citované ustanovení však směřuje dle jeho znění výlučně na rozhodnutí vydaná v exekuci v rozporu s účinky zahájeného insolvenčního řízení, tj. na rozhodnutí vydaná po zahájení insolvenčního řízení. S okamžikem zahájení insolvenčního řízení navíc insolvenční zákon v žádném z ustanovení nespojuje přerušení nebo stavění běhu lhůt (mimo ust. § 109 odst. 3 ins.z., které však upravuje odlišnou problematiku).³⁰

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že samotné usnesení o ceně nemůže mít zásadní vliv na probíhající insolvenční řízení povinného, není tomu tak. Tímto rozhodnutím kromě výsledné ceny nemovitých věcí může soudní exekutor rozhodnout taktéž o zániku nájemního či pachtovního práva, výměnku nebo práva odpovídajícího věcnému břemeni, jestliže toto právo výrazně omezuje možnost prodat nemovitou věc v dražbě.³¹ Pokud by tedy byla nemovitá věc povinného současně zdrojem příjmu, a to zejména v případě jejího dlouhodobého nájmu či pachtu, náleží takový příjem do majetkové podstaty.³² Při rozhodování o zániku takového práva by tak měl soudní exekutor dbát i na to, aby správně určil okamžik zániku takového práva. Vzhledem k tomu, že účelem tohoto rozhodnutí je to, aby bylo dosaženo co nejvyššího výtěžku zpeněžení při dražbě, měl by být i okamžik zániku práva podmíněn nabytím vlastnického práva k nemovité věci vydražitelem, případně předdražitelem. Pokud nedojde ke zpeněžení nemovitosti, ať už třeba z důvodu zastavení exekuce či zániku pověření soudní exekutora pro uspokojení vymáhané pohledávky, není zde žádného důvodu, aby závady vážnoucí na nemovité věci zanikly.³³ Takové účinky by neměly nastat ani v případě zahájeného insolvenčního řízení.

Pokud bylo insolvenční řízení zahájeno po právní moci usnesení o ceně, soudní exekutor nepřistoupí k vydání dražební vyhlášky a vyčká na výsledek tohoto řízení, případně s ohledem na zásadu hospodárnosti a rychlosti může podat insolvenčnímu soudu návrh na nařízení předběžného opatření, kterým mu bude dovoleno exekuci prodejem nemovitých věcí povinného dokončit, což bude detailněji rozebráno v kapitole třetí této práce.

³⁰ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. srpna 2018, č.j. MSPH 188 ICm 194/2018-31 MSPH 88 INS 19005/2017

³¹ Ust. § 336a odst. 2 o.s.ř.

³² Ust. § 206 odst. 2 ins.z.

³³ JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. s. 354.

2.1.3 Po vydání dražební vyhlášky

Z mé dosavadní zkušenosti vyplývá, že v souvislosti s prováděním exekuce prodejem nemovitých věcí povinného je právě okamžik nařízení dražby, resp. vydání dražební vyhlášky a její doručení povinnému, nejčastějším impulzem pro povinného k podání insolvenčního návrhu, s cílem zabránit prodeji majetku povinného. V takovém případě totiž nemůže soudní exekutor nařízenou dražbu nemovitých věcí povinného bez dalšího provést, když k takovému postupu brání účinky zahájeného insolvenčního řízení. To však, dle mého názoru, neznamená, že soudní exekutor musí bezprostředně poté, co nastanou účinky zahájeného insolvenčního řízení³⁴, přistoupit k odročení dražby na neurčito, když podmínky pro provedení dražby nemovitých věcí povinného je povinen zkoumat jednak k okamžiku vydání dražební vyhlášky, a následně pak až k okamžiku zahájení dražby samotné.

Soudní exekutor má v tomto případě, dle mého názoru, v zásadě dvě možnosti dalšího postupu. První možností je vyčkat až do okamžiku zahájení dražby (resp. okamžiku bezprostředně předcházejícímu zahájení dražby, aby měl prostor pro její případné odročení), jak bude s insolvenčním návrhem povinného naloženo. Ve chvíli, kdy je o insolvenčním návrhu rozhodnuto jedním ze způsobů dle ust. § 142 ins.z.³⁵, účinností takového rozhodnutí účinky spojené se zahájením řízení a dosud vydaná předběžná opatření zanikají. Obecně je zánik takových účinků vázán na zveřejnění rozhodnutí dle ust. § 142 ins.z. v insolvenčním rejstříku, nicméně v závislosti na okolnostech případu může insolvenční soud rozhodnout, že tyto účinky zanikají až právní mocí toho kterého rozhodnutí.³⁶ Ve své dosavadní praxi jsem se však dosud s takovým rozhodnutím soudu nesetkal³⁷, soudní exekutor tak zpravidla nemusí vyčkávat na právní moc rozhodnutí dle citovaného rozhodnutí. Pokud tedy pominuly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení ještě před samotným zahájením dražby, odpadla tak překážka bránící provedení exekuce a soudní exekutor může v provádění exekuce prodejem nemovitých věcí pokračovat. V případě, že insolvenční soud před okamžikem zahájením dražby o insolvenčním návrhu nerozhodne, musí soudní exekutor přistoupit k odročení dražby nemovitých věcí povinného, když dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. nelze exekuci provést. Rozhodne-li pak insolvenční soud před zahájením dražby

³⁴ Tyto nastávají dle ust. § 109 odst. 4 ins.z. okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku.

³⁵ Tj. usnesení o odmítnutí insolvenčního návrhu, usnesení o zastavení insolvenčního řízení a usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu.

³⁶ KOZÁK, Jan. In: KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 514.

³⁷ Důvodem může být skutečnost, že je-li vůči povinnému vedena alespoň jedna exekuce, je vůči němu účinné generální inhibitorium zakazující mu nakládání se svým majetkem. Ust. § 146 odst. 1 věta druhá ins.z. najde uplatnění spíše při rozhodnutí dle ust. § 142 ins.z. o věřitelském insolvenčním návrhu, kdy před případným rozhodnutím o odvolání věřitele proti takovému rozhodnutí by se dlužník mohl začít zbavovat svého majetku (pozn. autora).

o úpadku povinného, rozhodne soudní exekutor rovněž o odročení dražby, když exekuce je s ohledem na ust. § 140a odst. 1 ins.z. přerušena.

Druhou a, dle mého názoru, vhodnější možností je, aby před odročením dražby soudní exekutor zvážil, zda je na místě podat podnět či návrh³⁸ na vydání předběžného opatření, kterým se bude domáhat, aby insolvenční soud v souladu s ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z. omezil z důvodů hodných zvláštního zřetele způsobem stanoveným v předběžném opatření některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c). V případě, že by takovému podnětu či návrhu bylo ze strany insolvenčního soudu vyhověno, mohl by soudní exekutor, dle podmínek stanovených v předběžném opatření, v exekuci prodejem nemovitých věcí povinného pokračovat. Náležitostem takového návrhu na vydání předběžného opatření bude věnována další kapitola této práce.

2.2 Insolvenční návrh během dražby

Pokud účinky zahájení insolvenčního řízení nastanou až po zahájení dražby, má soudní exekutor, dle mého názoru, čtyři možnosti dalšího postupu, ze kterých musí jednu zvolit s přihlédnutím k okolnostem toho kterého případu a rovněž i s ohledem na skutečnost, zda se o zahájení insolvenčního řízení dozví již během dražby, nebo až poté, co je učiněno nejvyšší podání a dražba skončena.

2.2.1 Okamžité ukončení dražby

Ve chvíli, kdy se soudní exekutor dozví o podaném insolvenčním návrhu už během probíhající dražby, kdy dražitelé stále činí podání, může z mého pohledu rozhodnout o okamžitém skončení dražby, kdy již nebude dovoleno dražitelům činit žádná další podání a žádnému z nich tak nebude ani udělen příklep, a to právě s ohledem na nastalé účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Soudní exekutor pak bez dalšího vrátí dražitelům složené dražební jistoty a vyčká na výsledek insolvenčního řízení, případně zváží, zda je na místě podat podnět či návrh na vydání předběžného opatření, aby mu bylo dovoleno dražbu dokončit. Vzhledem k tomu, že ustanovení občanského soudního řádu týkající se výkonu rozhodnutí a také exekuční řád neobsahují úpravu rozhodnutí o skončení dražby v jejím průběhu, mám za to, že soudní exekutor takové rozhodnutí vydá dle ust. § 119 odst. 1 o.s.ř.³⁹ ve spojení s ust. § 52 odst. 2 e.ř. Dražbu pak odročí na konkrétní termín, kdy by již mělo být o insolvenčním návrhu povinného rozhodnuto, případně na neurčito.

³⁸ Rozdíl mezi podnětem a návrhem na vydání předběžného opatření bude rozebrán v další části práce. Je-li v této části práce uvedeno podání návrhu na vydání předběžného opatření, je tím myšleno i podání podnětu na vydání předběžného opatření (pozn. autora).

³⁹ Dle ust. § 119 odst. 1 o.s.ř. věta první „*Jednání může být odročeno jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny.*“

2.2.2 Přerušeni dražby

Další možností soudního exekutora, dozví-li se o insolvenčním návrhu během probíhající dražby, je rozhodnout o přerušeni dražby do okamžiku, než bude o insolvenčním návrhu rozhodnuto. Dojde-li pak k rozhodnutí o úpadku povinného, soudní exekutor následně rozhodne o skončení dražby bez udělení příklepu, naopak bude-li rozhodnuto dle ust. § 142 ins.z., rozhodne soudní exekutor o pokračování v přerušené dražbě. V obou případech opět může zvážit podání návrhu na vydání předběžného opatření, které by mu umožnilo provedení exekuce prodejem nemovitých věcí dokončit.⁴⁰ Velkou nevýhodou tohoto postupu je však okolnost, že po přerušeni dražby musí soudní exekutor deponovat dražiteli složené jistoty, což tyto dražitele dostává do složité a nejisté situace, neboť o podaném insolvenčním návrhu povinného může být rozhodováno i v řádech několika měsíců.

2.2.3 Dokončení dražby bez udělení příklepu

Třetí možností soudního exekutora je dokončit již zahájenou dražbu nemovitých věcí povinného, kdy však po učinění nejvyššího podání s ohledem na účinky zahájeného insolvenčního řízení nepřistoupí k udělení příklepu a opět vyčkává na výsledek insolvenčního řízení, případně zváží podání návrhu na nařízení předběžného opatření.⁴¹ Tento postup se z mého pohledu jeví jako vhodnější při takových dražbách, kterých se účastní více dražitelů, případně při kterých je skládána vysoká dražební jistota, když je-li dražba skončena učiněním nejvyššího podání, soudní exekutor následně deponuje pouze dražební jistotu toho dražitele, který učinil nejvyšší podání a měl by mu tak být udělen příklep. I v tomto případě pak je na soudním exekutorovi, aby zvážil podání návrhu na vydání předběžného opatření, na základě kterého by mohl v exekuci prodejem nemovitých věcí povinného pokračovat a příklep udělit.

2.2.4 Dokončení dražby s udělením příklepu

Poslední možností soudního exekutora ve shora nadepsané situaci je, že po skončení dražby a učinění nejvyššího podání udělí příklep vydražiteli, a to i přes nastalé účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, tedy v přímém rozporu s takovými účinky. Tato situace bude nastávat zejména v případech, kdy se soudní exekutor o podaném insolvenčním návrhu dozví až ve chvíli, kdy již usnesení o příklepu vydal, neboť, jak bylo shora uvedeno, toto usnesení se vydává bezprostředně po skončení dražby, a v této fázi již soudní exekutor zpravidla nekontroluje insolvenční rejstřík⁴². Na tomto místě je rovněž vhodné připomenout, že pro posouzení, zda

⁴⁰ VRTIŠKA, Tomáš. Dopady insolvenčního řízení na exekuční dražbu nemovitých věcí. *Komorní listy*, 2018, č. 3, s. 19

⁴¹ Tamtéž, s. 19.

⁴² Kontrola insolvenčního rejstříku předcházela samotnému zahájení dražby, tj. v případě elektronický dražeb nemovitých věcí zpravidla několik desítek minut před vydáním usnesení o příklepu (pozn. autora).

udělení příklepu bránilo účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, je podstatný okamžik, kdy byl udělen příklep, nikoliv okamžik zahájení dražby.⁴³ Následně je opět na soudním exekutorovi, aby posoudil, zda vyčká na výsledek insolvenčního řízení, či zda podá návrh na vydání předběžného opatření, na základě kterého by usnesení o příklepu mohlo nabýt právní moci a soudní exekutor by mohl exekuci prodejem nemovitých věcí dokončit.

Za této situace však vzniká riziko, že proti takovému usnesení o příklepu bude podáno odvolání, a to právě z důvodu, že při jeho vydání došlo k porušení zákona, konkrétně ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. Zde je na místě uvést, že takové odvolání bude zpravidla úspěšné, protože k porušení zákona zcela jistě došlo. Jak bylo výše uvedeno, udělení příklepu je nutné považovat za dovršení provádění exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, a tedy i naplněním pojmu provedení exekuce, a soudní exekutor tak porušil, ač nevědomky, zákaz provedení exekuce dle uvedeného ustanovení ins.z. Bude-li takové odvolání skutečně podáno, odvolací soud rozhodnutí soudního exekutora zruší a věc vrátí soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení (budou-li v době rozhodování o odvolání stále existovat okolnosti, za kterých nemělo být usnesení o příklepu vydáváno, tj. účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení), případně takové rozhodnutí potvrdí, pokud odpadne překážka zahájeného insolvenčního řízení.⁴⁴

S vydáním usnesení o příklepu za trvání účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení však vyvstává i otázka, zda se případné předběžné opatření dovolující soudnímu exekutorovi dokončit prodej nemovitých věcí, vztahuje právě i na usnesení o příklepu, které bylo vydáno před rozhodnutím o předběžném opatření. Předběžným opatřením totiž může soud uložit práva a povinnosti pouze s účinky *ex nunc*, tedy účinky působí od okamžiku vydání předběžného opatření.⁴⁵ Z logiky věci pak takové předběžné opatření nemůže zpětně aprobovat již dříve vydané usnesení o příklepu. S touto otázkou se pak elegantně vypořádal Městský soud v Praze, když v jednom ze svých rozhodnutí vypořádal tak, že „*společnému zájmu věřitelů neodporuje, aby soudní exekutor dokončil prováděnou exekuci v tom smyslu, že se bude i v insolvenčním řízení přiblížet k dražbě provedené v den zahájení insolvenčního řízení a k udělenému příklepu.*“⁴⁶ Ačkoliv přijetí účinků usnesení o příklepu v insolvenčním řízení nebylo v tomto případě pojato přímo do výroku rozhodnutí, v odůvodnění insolvenční soud vyjádřil zcela jasný záměr, že se k takovému usnesení má přihlížet a tedy má být nositelem předpokládaných účinků.

Dále v případě, že soudní exekutor nepodá návrh na vydání předběžného opatření či takový návrh bude zamítnut, a současně bude o insolvenčním návrhu povinného rozhodnuto tak, že se

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 3794/2012

⁴⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. května 2015, sp. zn. 26 Cdo 3544/2014

⁴⁵ SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, s. 70.

⁴⁶ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. října 2014, č. j. MSPH 90 INS 26729/2014-A-8

zjišťuje úpadek a povoluje oddlužení, dostává se do složité situace rovněž vydražitel. Soudní exekutor je totiž již vydaným usnesením o příklepu vázán, a tedy musí předpokládat, že takové usnesení nabude právní moci (třebaže tomu může být až po skončení insolvenčního řízení). Z toho důvodu také soudní exekutor dále deponuje vydražitelem složenou dražební jistotu, přičemž vydražitel však nemá najisto postaveno, zda vydraženou nemovitou věc skutečně nabude do svého vlastnictví, jak předpokládá usnesení o příklepu⁴⁷, protože dle ust. § 109 odst. 6 ins.z. nelze k takovému usnesení o příklepu v insolvenčním řízení přihlédnout. V průběhu insolvenčního řízení tak může dojít k dalšímu zpeněžení již jednou soudním exekutorem vydražených nemovitých věcí, čímž dojde k „vyprázdnění“ již vydaného usnesení o příklepu, které po skončení insolvenčního řízení již nemůže dostát svých původních účinků. Vzhledem k tomu, že na podobnou situaci zákon nepamatuje a nedává soudnímu exekutorovi žádnou možnost, jak takové „prázdné“ usnesení o příklepu odklidit, mám za to, že ve chvíli, kdy je zřejmé, že dražba nemovitých věcí nemůže být dokončena ani po skončeném insolvenčním řízení, měl by přistoupit ke zrušení usnesení o příklepu a rozhodnout, že příklep se neuděluje a deponovaná dražební jistota se vrací vydražiteli. Domnívám se, že soudní exekutor může o takovém zrušení o příklepu rozhodnout usnesením dle ust. § 167 odst. 1 věta druhá o.s.ř. ve spojení s ust. § 52 odst. 1 e.ř., když se nepochybně jedná o věc týkající se vedení řízení.⁴⁸ Takové rozhodnutí pak může, dle mého názoru, vydat i při probíhajícím insolvenčním řízení, přičemž účinky zahájeného insolvenčního řízení mu v tomto nemohou bránit, neboť se nejedná o rozhodnutí, kterým se provádí exekuce (ba naopak, určuje se jím, že k provedení exekuce nedošlo, a napravuje se jím nejistá procesní situace zejména ve vztahu k osobě vydražitele).

2.3 Insolvenční návrh před nabytím právní moci usnesení o příklepu

Jak již bylo uvedeno výše, udělení příklepu je nutné považovat za dovršení provádění exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, a tedy i naplněním pojmu provedení exekuce. Nastanou-li účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení po vydání usnesení o příklepu, bylo toto usnesení bez dalšího vydáno v souladu se zákonem a tato skutečnost pak dopadá i na všechny další fáze prodeje nemovitých věcí povinného.

Účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, které nastanou poté, co soudní exekutor vydá usnesení o příklepu, nejsou, dle mého názoru, překážkou pro nabytí právní moci usnesení o příklepu. Ust. § 109 ins.z. totiž ve svém znění nepřepokládá stavění běhu lhůt, tzn. je-li účastníkům usnesení o příklepu doručeno, počíná jím běžet odvolací lhůta a po jejím marném

⁴⁷ Dle ust. § 336l odst. 2 o.s.ř. vydražitel nabývá vlastnické právo k vydražené nemovité věci zpětně ke dni udělení příklepu, nabylo-li usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li vydražitel nejvyšší podání.

⁴⁸ HRNČIŘÍK, Vít. In.: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 711.

uplynutí se takové usnesení stává pravomocným a je způsobilé vyvolat předpokládané účinky. Tento názor potvrzuje i rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, dle kterého se zahájením insolvenčního řízení není spojováno přerušování či stavění běhu lhůt,⁴⁹ a dále také znění ust. § 109 odst. 6 ins.z., které umožňuje insolvenčnímu soudu pozastavit vykonatelnost nebo odložit právní moc rozhodnutí nebo opatření přijatých při provádění exekuce, pokud to pokládá za nezbytné k naplnění účelu insolvenčního řízení.

Pro aplikaci ust. § 109 odst. 6 ins.z. je však nezbytné, aby se insolvenční soud včas o takovém rozhodnutí (v tomto případě o vydaném a dosud nepravomocném usnesení o příklepu) dozvěděl. Soudní exekutor v tomto případě nemá žádnou povinnost informovat insolvenční soud o tom, že provedl exekuci prodejem nemovitých věcí povinného, stejnou povinnost nemá ani oprávněný či povinný. V tomto případě je to však právě povinný, kdo by měl aktivně v rámci insolvenčního řízení vystupovat, a insolvenční soud o nepravomocném usnesení o příklepu včas informovat, když je to právě v jeho zájmu o nemovitou věc nepřijít, případně její zpeněžení nechat na insolvenčním správci. Z mé dosavadní praxe se však podává, že tento institut insolvenčního zákona s přesahem do provádění exekuce není insolvenčními soudy ani dlužníky využíván, což potvrzuje i skutečnost, že ust. § 109 odst. 6 ins.z. není věnována žádná bližší pozornost v odborné komentářové literatuře.⁵⁰

Odlíšná situace však nastane v případě, že po vydání usnesení o příklepu a před jeho nabytím právní moci dojde nejen k zahájení insolvenčního řízení, ale také k rozhodnutí o úpadku dle ust. § 139 odst. 1 ins.z.⁵¹ Rozhodnutím o úpadku totiž nastávají účinky předvídané v ust. § 140a ins.z. Dle odst. 1 citovaného ustanovení se přerušují soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, dle odst. 2 pak v přerušovaných řízeních neběží stanovené lhůty, v důsledku čehož usnesení o příklepu nemůže nabýt právní moci. Soudní exekutor je však povinen deponovat vydražitelem složenou dražební jistotu, vydražitel nemá najisto postaveno, zda nemovitě věci získá do vlastnictví⁵², když tyto jsou i nadále majetkovou podstatou povinného a mohou být opětovně zpeněženy v rámci insolvenčního řízení.⁵³

⁴⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. září 2014, č. j. 1 VSPH 1777/2014-A-22, KSUL 70 INS 17156/2014, obdobně Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. října 2014, č. j. 1 VSPH 1648/2014-A-17, MSPH 93 INS 18201/2014

⁵⁰ Bližší pozornost ust. § 109 odst. 6 ins.z. nevěnuje žádný z komentářů k insolvenčnímu zákonu užitých v této práci, dikci tohoto ustanovení pouze stručně opisují, nezmiňují však žádnou relevantní judikaturu, případně názory samotných autorů publikací (pozn. autora).

⁵¹ Dle ust. § 136 odst. 1 ins.z. „*Insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí.*“

⁵² Usnesení o příklepu nenabylo právní moci, a tedy není splněna jedna z podmínek dle ust. § 336l odst. 2 o.s.ř.

⁵³ Dle ust. § 205 ins.z. odst. 1 jestliže insolvenční návrh podal dlužník, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil k okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, jakož i majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení.

Obdobná situace pak nastane v případě, že je proti usnesení o příklepu podáno odvolání a před rozhodnutím odvolacího soudu je zjištěn úpadek povinného. Odvolací řízení je totiž přerušeno po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku.⁵⁴ V takové situaci se pak dostáváme opět do patové situace, kdy odvolací soud nemůže potvrdit usnesení o příklepu, které bylo vydáno v souladu se zákonem, a s rozhodnutím musí vyčkat na skončení insolvenčního řízení, přičemž i zde je velmi nejisté postavení vydražitele (viz výše).

Nastíněné situace se rovněž, dle mého názoru, dostávají do konfliktu se samotným účelem insolvenčního řízení, kterým je kolektivní uspokojování pohledávek věřitelů, a dále se zásadou insolvenčního řízení, kterou je rychlé, hospodárné a co nejvyšší uspokojení věřitelů.⁵⁵ Pokud soudní exekutor již vynaložil náklady spojené s přípravou a provedením dražby, a v souladu se zákonem udělil příklep, mělo by mu být vždy dovoleno dokončit exekuci prodejem nemovitých věcí povinného, byť s takovým omezením, že výtěžek dražby bude po odečtení nákladů exekuce k dispozici v insolvenčním řízení. Insolvenční správce by pak ihned mohl přistoupit k rozdělení výtěžku mezi věřitele v insolvenčním řízení povinného a současně by nemusel vynaložit žádné další náklady na zpeněžení nemovitých věcí povinného.

2.4 Insolvenční návrh před zápisem vlastnického práva vydražitele do katastru nemovitých věcí

Jak již bylo výše uvedeno, aby mohlo dojít k zápisu vlastnického práva vydražitele do katastru nemovitých věcí, musí být kumulativně splněny dvě podmínky, tj. usnesení o příklepu nabylo právní moci a vydražitel doplatil nejvyšší podání⁵⁶. Dle mého názoru v tomto bodě není nutné dále rozlišovat, zda nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení po nabytí právní moci usnesení o příklepu a současně před doplacením nejvyššího podání, nebo až ve chvíli, kdy již bylo nejvyšší podání dopláceno a příslušný katastrální úřad dosud nebyl vyrozuměn o doplacení nejvyššího podání, když mu nebylo zasláno usnesení o příklepu s doložkou právní moci.⁵⁷ Vzhledem k tomu, že soudní judikatura nepovažuje doplacení nejvyššího podání vydražitelem za úkon, jímž se provádí exekuce,⁵⁸ domnívám se, že obdobně nelze za takový úkon považovat ani výzvu soudního exekutora vydražiteli k doplacení nejvyššího podání, a to jak výzvu prostou, která není zákonem upravena, tak i výzvu kvalifikovanou dle ust. § 336m odst. 2 o.s.ř.

⁵⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. dubna 2004, sp. zn. 20 Cdo 2372/2003

⁵⁵ Ust. § 5 písm. a) ins.z.

⁵⁶ Ust. § 336l odst. 2 o.s.ř.

⁵⁷ Např. z toho důvodu, že insolvenční návrh byl podán ve stejný den, kdy vydražitel doplatil nejvyšší podání, případně vzniklo prodlení s vyrozuměním katastrálního úřadu na straně soudního exekutora (pozn. autora).

⁵⁸ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. května 2006, sp. zn. 29 Odo 332/2004

Jsou-li pak splněny obě podmínky, vydražitel se stává vlastníkem vydražených nemovitých věcí zpětně ke dni udělení příklepu⁵⁹ a již nelze usuzovat, že podaným insolvenčním návrhem může povinný zvrátit provedenou dražbu a zabránit vydražiteli nabýt vlastnické právo k vydraženým nemovitým věcem. Nutné je také dodat, že v tuto chvíli již nemůže situaci zvrátit ani okolnost, kdy by insolvenční soud obratem vydal rozhodnutí o úpadku povinného dle ust. § 136 ins.z., se kterým jsou spojeny účinky přerušení exekuce dle ust. § 140a ins.z., když ke dni zahájení insolvenčního řízení vydražené nemovité věci již nebyly ve vlastnictví povinného a nemohly tak být pojaty do soupisu majetkové podstaty povinného⁶⁰ v insolvenčním řízení.

2.5 Insolvenční návrh před vydáním usnesení o rozvrhu

Jakmile je vlastnické právo vydražitele zapsáno v katastru nemovitých věcí a příkaz k úhradě nákladů exekuce, kterým byla soudnímu exekutorovi přiznána odměna za provedenou dražbu nemovitých věcí a hotové výdaje spojené s dražbou, přistoupí soudní exekutor k vydání usnesení o rozvrhu, kterým rozdělí získanou majetkovou podstatu mezi oprávněného a přihlášené věřitele, což je poslední fází provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného. Nastanou-li před vydáním usnesení o rozvrhu účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, soudní exekutor nemůže usnesení o rozvrhu vydat a je povinen vyčkat na rozhodnutí o insolvenčním návrhu povinného. Je-li následně zjištěn úpadek povinného, postupuje soudní exekutor v souladu s ust. § 46 odst. 7 e.ř. a vydá výtěžek zpeněžení po odpočtu svých nákladů do insolvenčního řízení.

2.6 Insolvenční návrh před nabytím právní moci usnesení o rozvrhu

V případě, že účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení nastanou ve chvíli, kdy soudní exekutor sice rozhodl o rozvržení majetkové podstaty získané dražbou, avšak takové rozhodnutí dosud nenabylo právní moci, dostáváme se opět do složité situace. Jak již bylo výše uvedeno, rozhodnutí, které bylo vydáno před nastoupením účinků zahájeného insolvenčního řízení, může nabýt právní moci, když ust. § 109 ins.z. nepřerušuje stavění či běh lhůt. Nicméně soudní exekutor nemůže podle tohoto, byť pravomocného, usnesení o rozvrhu přistoupit k vyplacení pohledávek, jak je v tomto usnesení určeno, i když sám je jím vázán, a to zejména s ohledem na základní účel insolvence, který spatřuji v kolektivním uspokojování pohledávek věřitelů povinného. V případě, že by bylo umožněno soudnímu exekutorovi uspokojit přihlášené pohledávky dle vydaného usnesení o rozvrhu bez ohledu na zahájené insolvenční řízení, tak by tímto postupem došlo, z mého pohledu, k nespravedlivému zvýhodnění věřitelů povinného přihlášených do dražby, kterými jsou dle mé dosavadní praxe zejména věřitelé, pro jejichž

⁵⁹ Ust. § 336l odst. 2 o.s.ř.

⁶⁰ Byť by byl povinný v katastru nemovitostí stále evidován jako vlastník těchto nemovitých věcí (pozn. autora).

pohledávku je vedena exekuce prodejem nemovitých věcí povinného u soudního exekutora⁶¹, příp. mají svoji pohledávku zajištěnou zástavním právem⁶², na úkor těch, kteří by se potencionálně mohli přihlásit do insolvence, ale přihlášku v rámci exekuční dražby nepodali.

Ačkoliv tedy takové usnesení právní moci nabude, soudní exekutor pohledávky nevyplatí, dokud není rozhodnuto o podaném insolvenčním návrhu povinného. V případě, že bude rozhodnuto podle ust. § 142 ins.z., odpadne překážka spočívající v účincích spojených se zahájením insolvenčního řízení, a soudní exekutor může přistoupit k výplatě pohledávek dle rozvrhu. Pokud je však zjištěn úpadek povinného dle ust. § 136 ins.z., musí soudní exekutor, byť přes pravomocné usnesení o rozvrhu, které však postrádá své účinky, opět přistoupit k vydání výtěžku dle ust. § 46 odst. 7 e.ř. do insolvence.

Dle mého názoru se jeví jako nadbytečné za situace, kdy není dosud rozhodnuto o insolvenčním návrhu, ze strany soudního exekutora podávat případně návrh na vydání předběžného opatření, aby mohl provést výplatu pohledávek dle již vydaného usnesení o rozvrhu. Z dosavadní praxe insolvenčních soudů totiž vyplývá, že v případě rozhodování o předběžném opatření je vždy reflektována skutečnost, že vždy je výtěžek po provedené dražbě a zjištěném úpadku povinného vydán do insolvence, tomu by však v nastíněném případě nedošlo a byl by popřen smysl insolvenčního zákona, kterým je kolektivní uspokojování pohledávek věřitelů oproti uspokojování dle principu priority v exekuci.⁶³ Uvedeným postupem by pak došlo i k vyčerpání řízení ve věci samé v rámci insolvence povinného, když by majetková podstata byla rozdělena podle rozvrhového usnesení vydaného soudním exekutorem.

Pokud bude proti dosud nepravomocnému usnesení o rozvrhu podáno odvolání, nemá pak odvolací soud jinou možnost (obdobně jako u usnesení o příklepu), než usnesení zcela či částečně zrušit a vrátit věc soudnímu exekutorovi k dalšímu řízení,⁶⁴ případně takovému odvolání soudní exekutor v rámci autoremedury sám vyhoví a usnesení změní tak, že rozhodne dle ust. § 46 odst. 7 e.ř.

2.7 Insolvenční návrh po právní moci usnesení o rozvrhu, před vydáním výtěžku věřitelům

Na základě konstantní judikatury soudů⁶⁵ je jednou z fází provádění exekuce prodejem nemovitých věcí i samotné vyplácení jednotlivých pohledávek dle pravomocného usnesení

⁶¹ Dražební vyhláška se doručuje soudním exekutorům, kteří postihli draženou nemovitou věc exekučním příkazem k provedení exekuce prodejem nemovitých věcí, a to dle aktuálního výpisu z listu vlastnictví ke dni nařízení dražby (pozn. autora).

⁶² Dražební vyhláška se doručuje dle ust. § 336c odst. 1 a) o.s.ř. mimo jiné i osobám, o kterých je soudnímu exekutorovi známo, že mají k nemovité věci zástavní právo, nebo které již přihlásili vymahatelné pohledávky za povinným.

⁶³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. ledna 2017, č. j. 3 VSPH 64/2017-A-27, KSUL 46 INS 26938/2016

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. března 2015, sp. zn. 21 Cdo 4599/2014

⁶⁵ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. dubna 2018, sp. zn. 29 Cdo 5643/2016

o rozvrhu jednotlivým věřitelům. Nastanou-li tedy účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení poté, co takové usnesení o rozvrhu nabylo právní moci a soudní exekutor stále deponuje rozdělovanou majetkovou podstatu na svém účtu, nemůže již přistoupit k jejímu vyplacení. V této chvíli musí opět vyčkat na výsledek insolvenčního řízení, kdy, pokud toto je skončeno dle ust. § 142 ins.z., soudní exekutor může vyplatit majetkovou podstatu dle usnesení o rozvrhu, případně při zjištění úpadku povinného v souladu s ust. § 46 odst. 7 e.ř. tuto vydat do insolvence.⁶⁶

⁶⁶ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. června 2012, sp. zn. 20 Cdo 3395/2011

3 Souhlas insolvenčního soudu s dokončením exekuce prodejem nemovitých věcí

Předběžné opatření vydávané v rámci insolvenčního řízení je upraveno v ust. § 82 ins.z. Do 31. října 2012 předmětné ustanovení předvíдалo vydání předběžného opatření toliko co do udělení souhlasu se započítáváním vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele v době trvání moratoria nebo po okamžiku zveřejnění návrhu na povolení reorganizace v insolvenčním rejstříku, případně vydání zákazu započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele v určitých případech nebo na určitou dobu.⁶⁷ Zákonem č. 334/2012 Sb.⁶⁸ účinným od 1. listopadu 2012, byla do insolvenčního zákona vtělena tzv. protišikanózní novela, která byla reakcí zejména na snahu některých dlužníků, věřitelů, ale i třetích osob, zneužívat insolvenční řízení a účinky spojené s jeho zahájením. Ze strany věřitelů to byly zejména snahy o poškození svých přímých konkurentů, u dlužníků to pak často byla snaha vyhnout se plnění svých závazků, případně obstruovat provádění exekuce insolvenčními návrhy. Šikanózním návrhům tak měly dle novely zabránit opatření jako zavedení soudního poplatku za věřitelský insolvenční návrh, odmítnutí návrhu věřitele pro zjevnou bezdůvodnost, pokuta za zjevně bezdůvodný insolvenční návrh, složení paušální částky na náhradu škody a, pro tuto práci nejdůležitější, předběžné opatření k vyloučení či omezení účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení.⁶⁹

Z důvodové zprávy se podává, že hlavní pohnutkou pro zavedení rozšíření důvodů, pro které je možné předběžné opatření nařídit, „byly snahy o zneužití transparentnosti insolvenčního řízení a účinků spojených s jeho zahájením k poškození zájmů třetích osob nebo dlužníka.“⁷⁰ Tyto snahy byly spatřovány mimo jiné i v podávání obstrukčních insolvenčních návrhů dlužníky v krátkém časovém předstihu před provedením exekuce prodejem jejich nemovitých věcí, kdy cílem takových návrhů bylo pouze vyvolat a využít účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení. Takové insolvenční návrhy však zpravidla nikdy nebyly myšleny vážně a jejich jediným cílem bylo na určitou dobu odvrátit provedení exekuce tím, což bylo patrné i z kvality takových insolvenčních návrhů. Do účinnosti novely insolvenčního zákona, která byla provedena zákonem č. 64/2017 Sb.,⁷¹ totiž mohl insolvenční návrh podat povinný sám bez dalšího, nicméně takové insolvenční návrhy často trpěly

⁶⁷ Ust. § 82 odst. 3 ins.z., ve znění do 31. října 2012

⁶⁸ Zákon č. 334/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti bojuje proti šikanózním návrhům na zahájení insolvenčního řízení* [online]. profiprávo.cz, 29. listopadu 2010 [cit. 7. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=13&id_article=254487&csum=e0e7d357.

⁷⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 334/2012 Sb. kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zvláštní část.

⁷¹ Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zásadními formálními nedostatky, zejména s ohledem na náročnost jejich vypracování a velké množství povinných příloh⁷², a insolvenční soudy musely po zpravidla neúspěšné výzvě k jejich doplnění návrhy odmítat.⁷³ Uvedeným jednáním povinných docházelo k nepřiměřeným prodlevám mezi podáním insolvenčního návrhu a rozhodnutí o něm, a v případě odmítnutí insolvenčního návrhu či jeho zpětvzetí rovněž ke zdržení při provádění exekuce. Jak však již bylo uvedeno výše, insolvenční návrhy podávané po účinnosti citované novely od 1. července 2017 by již neměly trpět těmito nedostatky, které by vedly k jejich odmítnutí, když tyto již mohou být podávány pouze prostřednictvím kvalifikovaných osob⁷⁴. V další části práce se tak budu věnovat právě ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z., v platném znění.

3.1 Předběžné opatření dle ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z.

Dle ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z. „*Předběžným opatřením může insolvenční soud v době do rozhodnutí o insolvenčním návrhu také omezit z důvodů hodných zvláštního zřetele způsobem stanoveným v předběžném opatření některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c), neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů.*“ Uvedeným ustanovením se insolvenčnímu soudu dává možnost při respektování zásad insolvenčního řízení omezit některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, a povolit v exekuci provedení exekuce s omezením nastaveným tak, že výtěžek takto provedené exekuce bude k dispozici v insolvenčním řízení.⁷⁵ S ohledem na téma této práce tak bude nadále zkoumáno vydání předběžného opatření dle ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z., na základě kterého je možné omezit účinek dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. spočívající v zákazu provedení exekuce po zahájení insolvenčního řízení ve věci povinného. Citované ustanovení uvádí dvě základní podmínky, za kterých může být předběžné opatření vydáno, a to (i) z důvodů hodných zvláštního zřetele a (ii) neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů, proto se v další části této podkapitoly věnuji zejména výkladu těchto podmínek.

3.1.1 Důvody hodné zvláštního zřetele

Pojem důvody hodné zvláštního zřetele lze označit za neurčitý právní pojem, který nemá v rámci insolvenčního zákona stanovený obsah ani rozsah. Vzhledem k tomu, že odborná

⁷² Ust. § 104 odst. 1 ins.z.

⁷³ Obstrukční povahu pak vykazovaly i insolvenční návrhy dlužníků, které byly bezprostředně po odročení dražby nemovitých věcí vzaty zpět, byť se jednalo o řádné insolvenční návrhy (pozn. autora).

⁷⁴ Kvalifikovanou osobou pro podání insolvenčního návrhu dlužníka může být dle ust. § 390a ins.z. pouze advokát, notář, soudní exekutor, insolvenční správce či akreditovaná osoba (tj. osoba, které bylo uděleno povolení k poskytování služeb ve věcech oddlužení).

⁷⁵ MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 297.

literatura⁷⁶ ani důvodová zpráva⁷⁷ nevěnuje tomuto pojmu bližší pozornost, je nutné pro jeho pochopení zkoumat případný soudní výklad tohoto pojmu. Základní přiblížení může poskytnout judikatura Ústavního soudu⁷⁸, dle které tento pojem poskytuje soudům široký prostor pro rozhodování o jeho obsahu a rozsahu, kdy tento musí být upřesněn s ohledem na okolnosti toho kterého případu. Je tak nutné přihlížet nejen k majetkovým, osobním a společenským poměrům jednotlivých účastníků, ale také k důvodům, které vedly k zahájení toho kterého řízení, k jejich chování a dalším důležitým okolnostem, které specifikují konkrétní situaci, ve jejímž rámci je pojem vykládán. Nezbytným předpokladem pro vyložení takového pojmu je i to, aby soud takový výklad vždy řádně a přesvědčivě odůvodnil.⁷⁹

Shora uvedený postup při aplikaci daného pojmu je však jeho pouhým přiblížením, a proto je nutné se pro jejich konkretizaci podívat přímo do rozhodovací praxe soudů, které již předběžné opatření na základě některého z těchto důvodů nařídili, případně rozhodli o návrhu na jeho nařízení, že zde takový důvod není.

Jedním z nejčastějších důvodů, pro které je předběžné opatření vydáváno, je právě obstrukční jednání dlužníka, které znemožňuje jednak řádné vedení insolvenčního řízení, tak i výkon práva individuálními věřiteli v rámci exekuce.⁸⁰ Dle citované judikatury podala povinná 11 insolvenčních návrhů, které však nesplňovaly formální požadavky, žádný z nich řádně nedoplnila a bránila tak rozhodnutí o úpadku. Podle odvolacího soudu však ani přesto nebyly splněny podmínky pro nařízení předběžného opatření, když v dané věci bylo, dle odvolacího soudu, zřejmé, že insolvenční návrh povinné bude odmítnut pro jeho vady, a v exekuci prodejem nemovitých věcí tak bude možné pokračovat.

Některé insolvenční soudy rovněž zastávají vcelku rigidní názor, že, aby se jednalo o důvody hodné zvláštního zřetele, musí být ve věci bez dalšího zcela jasné, že povinný podává insolvenční návrhy, které nejsou myšleny vážně, typicky tyto podává např. opakovaně. Jedná-li se pak o první insolvenční návrh povinného, nelze v dané věci bez dalšího spatřovat účelovost takto podaného insolvenčního návrhu, a tedy je fakticky vyloučena i možnost prolomení účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení.⁸¹ S daným názorem se však nemohu ztotožnit, když i první

⁷⁶ KOZÁK, Jan. In: KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, s. 233-240., obdobně MORAVEC, Tomáš. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 295-301.

⁷⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 334/2012 Sb. kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁸ Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 13. března 2013, sp. zn. IV. ÚS 413/13

⁷⁹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 9. června 2015, sp. zn. II. ÚS 3210/14

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. srpna 2013, č.j. 1 VSPH 1331/2013-A-18, KSPH 41 INS 17869/2013, obdobně Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. července, č. j. 1 VSPH 1281/2014-A-16, KSHK 45 INS 10618/2014

⁸¹ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. dubna 2020, č. j. KSHK 35 INS 7939/2020-A-7/celk. 3

insolvenční návrh ve věci povinného může být podán právě jako obstrukční prostředek, jehož jediným cílem je zabránit provedení dražby nemovitých věcí. K totožnému názoru pak dospěl i Městský soud v Praze, kdy v jednom ze svých usnesení nařídil předběžné opatření⁸² pouze s odkazem na okolnost, že datum podání insolvenčního návrhu (dne 29. ledna 2021) těsně předcházelo datu, na který byla nařízena elektronická dražba nemovitých věcí povinného (dne 2. února 2021). V daném případě byla exekuce zahájena již v roce 2016 a insolvenční soud se tak v odůvodnění předběžného opatření omezil toliko na konstatování, že do nařízení dražby povinný vůči provádění exekuce nijak nebrojil a současně své závazky ani neřešil, a proto lze v jeho insolvenčním návrhu spatřovat obstrukční jednání. Vzhledem k tomu, že povinný o probíhající exekuci objektivně věděl již více než čtyři roky, je takové rozhodnutí, dle mého názoru, zcela správné, a zcela jistě naplňuje účel, ke kterému ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z. směřuje.

Další důvodem hodným zvláštního zřetele pak může být okolnost, že sám povinný navrhl řešení svého úpadku oddlužením spojeným se zpeněžením majetkové podstaty.⁸³ Z takového návrhu pak jasně vyplývá, že dlužník počítá s tím, že v rámci insolvence dojde k prodeji jeho nemovitých věcí. V takovém případě pak zde, dle mého názoru, není žádného důvodu, aby soudnímu exekutorovi nemělo být umožněno provést dražbu nemovitých věcí povinného, která již byla nařízena na konkrétní termín. Provedení dražby soudním exekutorem následně značně zjednodušuje i postup insolvenčního správce v rámci insolvenčního řízení, kterému tak co do vydražených nemovitých věcí odpadá postup dle ust. § 217 a násl. ins.z.⁸⁴, když ohledně těchto věcí nemusí pořizovat jejich soupis, oceňovat je, zhodnocovat výtěžnost a následně předkládat další možný postup insolvenčnímu soudu ve zprávě pro oddlužení. Vzhledem k tomu, že je to právě soudní exekutor, kdo do zahájení insolvenčního řízení připravoval dražbu nemovitých věcí povinného, bude mít právě on nejlepší přehled o případné výtěžnosti takových nemovitých věcí, když pro jejich ocenění musel ze zákona nechat vypracovat znalecký posudek a, je-li dražba již nařízena, má rovněž představu o jejich zpeněžitelnosti, a to zejména s ohledem na počet dražitelů přihlášených do dražby a složené dražební jistoty.⁸⁵

Důvodem hodným zvláštního zřetele může být rovněž naléhavý právní zájem na rychlém zpeněžení věci, a to v případě, že by předmětem dražby byla věc, která podléhá nebo může v blízké době podlehnout zkáze či znehodnocení, jak rozhodl i Krajský soud v Plzni v jednom ze svých

⁸² Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. února 2021, č. j. MSPH 92 INS 1553/2021-A-10

⁸³ Ust. § 398 odst. 1 ins.z.

⁸⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Zdroje plnění v oddlužení splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty [online]. advokatnidenik.cz, 5. března 2020 [cit. 15. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2020/03/05/zdroje-plneni-v-oddluzeni-splatkovym-kalendarem-se-zpenezenim-majetkove-podstaty/>.

⁸⁵ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. února 2021, č. j. MSPH 92 INS 1553/2021-A-10

předběžných opatření.⁸⁶ Ačkoliv v projednávané věci se jednalo o dražbu movitých věcí,⁸⁷ může obdobná situace zcela jistě nastat i v případě prodeje nemovité věci, která může být v havarijním stavu a bez včasného zásahu může dojít k její zkáze a tím i k razantnímu snížení její hodnoty.

Posledním a rovněž, dle mého názoru, zásadním důvodem hodného zvláštního zřetele je důraz na hospodárnost dokončení dražby nemovitých věcí soudním exekutorem, když tento již vynaložil nemalé náklady nutné pro provedení dražby. Jak již bylo shora uvedeno, v rámci exekuce prodejem nemovitých věcí povinného soudní exekutor musí nejdříve zjistit cenu nemovitých věcí, které se chystá zpeněžit. Za tímto účelem ustanoví znalce, který vypracuje znalecký posudek, za který znalci náleží odměna. Náklady na znalecký posudek se pak, dle méj dosavadní praxe, pohybují v rozmezí od 5 000,00 Kč do 15 000,00 Kč včetně DPH, výjimkou však nejsou ani nákladnější znalecké posudky v závislosti na typu oceňované nemovitosti. Další náklady pak soudnímu exekutorovi vznikají s pořádáním elektronické dražby na vybraném dražebním portálu, kdy cena za elektronickou dražbu se pohybuje buď v paušální částce (zpravidla do 2 000,00 Kč vč. DPH), případně se odvíjí procentuálně od výše nejnižšího podání, a rovněž za inzerci dražby, která zvyšuje její dosah mezi širokou veřejností a tím i její případnou výtěžnost. Pokud je insolvenční návrh podán v těsném předstihu před konáním dražby, uvedené náklady na pořádání dražby již byly vynaloženy. Pokud by pak následně insolvenční správce přistoupil ke zpeněžení nemovitých věcí v rámci insolvence, velmi pravděpodobně by uvedené náklady vynaložil podruhé, což je však v přímém rozporu jak se zásadou hospodárnosti insolvenčního řízení vyjádřené v ust. § 5 písm. a) o.s.ř., tak se zásadou účelnosti dle ust. § 46 odst. 1 e.ř.

Značný rozdíl lze také spatřovat v odměně soudního exekutora za provedení dražby nemovitých věcí povinného, která je stanovena v ust. § 6 e.t. oproti odměně insolvenčního správce za zpeněžení majetkové podstaty dle ust. § 3 odst. 3 vyhlášky⁸⁸. Na příkladu⁸⁹, kdy výtěžek dražby, resp. zpeněžení majetkové podstaty, bude činit částku ve výši 1 000 000,00 Kč, bude odměna soudního exekutora bez ohledu na typ upokojuvaných věřitelů činit částku ve výši 150 000,00 Kč, zatímco odměna insolvenčního správce 225 000,00 Kč, budou-li z výtěžku zpeněžení uspokojování výhradně nezajištění věřitelé.⁹⁰ I takovou okolnost pak může insolvenční soud shledat jako důvod zvláštního zřetele hodný.⁹¹

⁸⁶ Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 1. listopadu 2013, č. j. KSPL 52 INS 30277/2013-A-10

⁸⁷ V daném případě se jednalo o dražbu koní, které nejen, že poměrně rychle mohou ztrácet na své hodnotě, není-li jim poskytnuta adekvátní péče, ale současně generují i vysoké náklady na svoje udržení (pozn. autora).

⁸⁸ Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

⁸⁹ Pro zjednodušení je odměna počítána bez zohlednění hotových nákladů, kdy tyto se před vypočtením odměny odečítají od vymoženého plnění, resp. výtěžku dražby (pozn. autora).

⁹⁰ Odměna insolvenčního správce se liší podle toho, zda jsou z výtěžku uspokojování zajištění či nezajištění věřitelé.

⁹¹ Usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 8. listopadu 2016, č. j. KSOL 16 INS 24836/2016 – A7

3.1.2 Společný zájem věřitelů

Další podmínkou pro nařízení předběžného opatření je okolnost, že omezení některého z účinků dle ust. § 109 odst. 1 písm. b) a c) ins.z. nebude odporovat společnému zájmu věřitelů. I v tomto případě se jedná o neurčitý právní pojem, byť ne o tak široký, jako v předchozím případě. Základní definici přináší sám insolvenční zákon v ust. § 2 písm. f), dle kterého „*společným zájmem věřitelů zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku; tím není dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů.*“ V soudní judikatuře byl společný zájem věřitelů popsán následovně: „*insolvenční zákon za společný zájem věřitelů považuje zájem na co nejvyšším a poměrném uspokojení věřitelů – resp. se jedná o takové řešení úpadku, které je pro věřitele spravedlivé a výnosnější, než ostatní způsoby řešení úpadku dle ustanovení § 2 písm. j) ins.ř.*“⁹² Pojem společný zájem věřitelů tedy neřeší samotný způsob a provedení zpeněžení majetkové podstaty povinného, jako právě rozdělení získané majetkové podstaty mezi jednotlivé věřitele povinného.

Dle mého názoru, je požadavek na společném zájmu věřitelů splněn při nařízení předběžného opatření vždy, když soudní exekutor je při nařízení předběžného opatření limitován podmínkou, že výtěžek dražby bude deponován na účtu soudního exekutora do doby, než bude možné vydat výtěžek insolvenčnímu správci. Pokud by totiž výtěžek dražby rozděloval v rámci usnesení o rozvrhu soudní exekutor, velmi pravděpodobně by byla uspokojena stejná množina věřitelů povinného, když dle ust. § 336f odst. 1 o.s.ř. mohou věřitelé povinného, kteří mají svoji pohledávku přiznanou vykonatelným rozhodnutím nebo zajištěnou zástavním právem na dražených nemovitých věcech, přihlásit tuto do dražby. Stejná množina věřitelů však rovněž může přihlásit svoji pohledávku do insolvenčního řízení povinného v souladu s ust. § 173 a násl. ins.z. s tím rozdílem, že do insolvenčního řízení lze oproti exekuci přihlásit i pohledávku nevykonatelnou. Přihlášené pohledávky pak soudní exekutor rozděluje podle jejich skupiny a pořadí v jednotlivých skupinách dle ust. § 337c odst. 1 o.s.ř. a následně dle tohoto pořadí i pohledávky postupně uspokojuje, přičemž obecně se nejdříve uspokojují pohledávky zajištěné právě vydraženými nemovitými věcmi. Obdobně provádí-li rozvrh, resp. v rámci insolvence částečný rozvrh týkající se pouze majetkové podstaty získané dražbou nemovitých věcí povinného, insolvenční správce, tak má v první řadě nárok na takovou majetkovou podstatu získanou zpeněžením předmětu zajištěný věřitel, který měl svoji pohledávku zajištěnou na tomto předmětu.⁹³ Tomu odpovídá

⁹² Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. prosince 2018, č. j. 2 VSOL 469/2018-B-230, KSOL 10 INS 17564/2016

⁹³ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. března 2012, sp. zn. 1 VSOL 815/2011, KSOS 34 INS 3970/2010, obdobně Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16. května 2013, sp. zn. 101 VSPH 92/2013, KSOPH 38 INS 12380/2011

i dikce ust. § 398 odst. 2 věta třetí ins.z.⁹⁴ Jsou-li pak v rámci takového částečného rozvrhu uspokojeny všechny zajištěné pohledávky, stává se zbylá část majetkové podstaty získání zpeněžením předmětu zajištění majetkovou podstatou náležející do insolvenčního řízení a může být dále rozdělena mezi další věřitele povinného, kteří přihlásili svoji pohledávku do insolvence.

Ačkoliv lze při rozhodování o rozvrhu majetkové podstaty získané dražbou v rámci exekuce a insolvence najít nepatrné rozdíly, zejména ve výsledném rozložení a uspokojení konkrétních pohledávek jednotlivých věřitelů, domnívám se, jak již bylo výše uvedeno, že podmínka společného zájmu bude dodržena, a to zejména, když tímto zájmem je zejména „*stav, kdy úpadek dlužníka je řešen spravedlivě, ve prospěch všech, transparentním způsobem, který zajistí, že dojde k co nejvyššímu uspokojení všech věřitelů.*“⁹⁵

3.2 Nařízení předběžného opatření bez návrhu

S ohledem na výše uvedené však vyvstává otázka, jakým způsobem se insolvenční soud dozví, že v daném případě jsou zde důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by mělo dojít k nařízení popsaného předběžného opatření. Bude-li insolvenční soud rozhodovat o vydání předběžného opatření na základě návrhu, je zřejmé, že navrhovatel bude tyto okolnosti tvrdit a zcela jistě i prokazovat ve svém podání. V ust. § 82 odst. 1 ins.z. se však projevuje i zvláštní povaha insolvenčního řízení, když v různých částech insolvenčního zákona se kombinují prvky sporného i nesporného řízení.⁹⁶ Ust. § 82 odst. 1 ins.z. však dává insolvenčnímu soudu možnost nařídit předběžné opatření i bez návrhu, což je projevem zásady oficiality, když procesní aktivita v tomto případě leží na straně insolvenčního soudu. Se zásadou oficiality se pak nerozlučně pojí i zásada vyšetřovací,⁹⁷ která se, dle mého názoru, rovněž uplatní při rozhodování o nařízení předběžného opatření. Obdobně se zásada vyšetřovací uplatní např. i při aplikaci ust. § 86 ins.z.,⁹⁸ při jehož výkladu Nejvyšší soud dovodil, že se v insolvenčním řízení prosazuje právě tato zásada.⁹⁹ Z uvedeného je, dle mého názoru, zřejmé, že chce-li insolvenční soud rozhodnout o nařízení předběžného opatření, není povinen vycházet pouze z obsahu insolvenčního spisu v okamžiku, kdy o vydání předběžného opatření začne uvažovat, nýbrž si může v souladu se zásadou vyšetřovací pro své rozhodnutí opatřit a provést i jiné důkazy, které potřebuje k osvědčení, že jsou

⁹⁴ Dle ust. § 398 odst. 2 věta třetí ins.z. „*Zajištění věřitelé se uspokojují jen z výtěžku zpeněžení zajištění.*“

⁹⁵ TARANDA, Petr. In: HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 18.

⁹⁶ HRUŠOVÁ, Zuzana. *Seriál o insolvencích: Rozdíly mezi insolvenčním a exekucním řízením* [online]. pravo21.cz, 16. března 2020 [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-rozdily-mezi-insolvencnim-a-exekucnim-rizenim>.

⁹⁷ WINTEROVÁ, Alena. In: WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, s. 75-76.

⁹⁸ Dle ust. § 86 ins.z. „*V insolvenčním řízení je insolvenční soud povinen provést i jiné důkazy potřebné k osvědčení dlužníkovu úpadku nebo jeho brožičního úpadku, než byly účastníky navrhovány.*“

⁹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. dubna 2010, č.j. 29 NSČR 30/2009-A-64

zde důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by mělo být předběžné opatření nařízeno. Insolvenční soud by tak měl po doručení dlužnického insolvenčního návrhu provést alespoň základní lustrace spočívající v nahlédnutí do katastru nemovitostí, zda dlužníkovi svědčí vlastnické právo k nemovitým věcem a zda jsou tyto nemovité věci postiženy exekuční příkazem¹⁰⁰, a pokud ano, obrátit se na soudního exekutora, který takový exekuční příkaz vydal s dotazem, v jakém fázi se nachází jím prováděná exekuce prodejem nemovitých věcí.

3.3 Návrh vs. podnět na vydání předběžného opatření

Dle ust. § 82 odst. 1 ins.z. „*Předběžné opatření v insolvenčním řízení může insolvenční soud nařídit i bez návrhu, nestanoví-li zákon jinak.*“ Z citovaného ustanovení pak vyplývá, že může-li insolvenční soud nařídit předběžné opatření i bez návrhu, lze uzavřít za použití argumentu *a minori ad maius*, že takové předběžné opatření lze nařídit i na základě návrhu podaném oprávněnou osobou, resp. osobou aktivně legitimovanou. Účastenství v řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření není insolvenčním zákonem řešeno, nicméně přiměřeně lze použít ust. § 74 odst. 2 o.s.ř., podle kterého jsou účastníky řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření navrhovatel a ti, kteří by jimi byli, kdyby šlo o věc samu.¹⁰¹ Ačkoliv ani citované ustanovení nedefinuje, kdo je aktivně legitimován k podání návrhu na nařízení předběžného opatření, z komentářové literatury se podává, že součástí návrhu musí být bezpodmínečně vylíčení okolností odůvodňujících nařízení předběžného opatření a rovněž uvedení konkrétního právního vztahu či práva navrhovatele, které by mělo být předmětem takového určení, a rovněž uvést v jaké věci spatřuje svůj naléhavý právní zájem.¹⁰²

Z uvedeného lze jednoznačně vyvodit, že soudní exekutor, který vůči povinnému vede exekuci prodejem nemovitých věcí a tato je s ohledem na účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení přerušena, je zcela určitě aktivně legitimován k podání návrhu na nařízení předběžného opatření. V případě soudního exekutora sice nelze spatřovat naléhavý právní zájem na nařízení předběžného opatření, kterým mu bude umožněno dokončit exekuci, nicméně mu jsou takovým opatřením přiznávána konkrétní práva a povinnosti, tedy právo provést dražbu nemovitých věcí povinného a povinnost deponovat výtěžek získaný dražbou na účtu soudního exekutora, než budou splněny podmínky pro jeho vydání insolvenčnímu správci do majetkové podstaty. Naléhavý právní zájem však může soudí exekutor tvrdit ve vztahu oprávněného (a případně dalších věřitelů) vůči povinnému, když oprávněný má zájem na včasném uspokojení své pohledávky

¹⁰⁰ Exekuční příkazy prodejem nemovitých věcí jsou v katastru nemovitostí evidovány na příslušném listu vlastnictví formou záznamu, do katastru nemovitostí se rovněž zapisuje vydání dražební vyhlášky formou poznámky (pozn. autora).

¹⁰¹ LEVÝ, Jiří. In: SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 295.

¹⁰² Tamtéž, s. 297.

Pokud se pak jedná o pouhý podnět na nařízení předběžného opatření, tento může, dle mého názoru, podat kdokoliv, tedy i soudní exekutor. Obsah podnětu by pak měl být totožný jako u návrhu na nařízení předběžného opatření, tedy zejména uvedení okolností odůvodňujících nařízení předběžného opatření v dané věci. Vhodné, nikoliv však nezbytné, je rovněž doplnění podnětu o podklady osvědčující okolnosti uváděné v podnětu a které může následně insolvenční soud vzít jako důkaz pro nařízení předběžného opatření. Výhodou oproti podání řádného návrhu je skutečnost, podatele podnětu nestíhá povinnost uhradit soudní poplatek, na druhou stranu je zde však poměrně zásadní nevýhoda v tom, že insolvenční soud není povinen o takovém podnětu meritorně rozhodnout. Ačkoliv se na první pohled může zdát, že podání pouhého podnětu nemá valného významu, dle mého názoru se jedná o vhodný způsob, jak insolvenčnímu soudu obstarat potřebné podklady pro nařízení předběžného opatření bez návrhu, aniž by sám musel ve věci přistoupit k vlastnímu vyhledávání podkladů potřebných pro rozhodnutí.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že je zcela na soudním exekutorovi, aby sám posoudil, zda v té které věci přistoupí k podání řádného návrhu na nařízení předběžného opatření či k podání pouhého podnětu. Rozhodnou okolností pro podání řádného návrhu pak může být právní názor soudního exekutora, že v dané věci skutečně má být předběžné opatření nařízeno a v případě nevyhovění takovému návrhu pak může vůči zamítavému rozhodnutí podat odvolání, v případě podání prostého podnětu pak spíše ekonomické hledisko, kdy již nechce zvyšovat své hotové výdaje v exekuci o další náklady na soudní poplatek.

3.4 Poplatková povinnost

Osoba, která podává návrh na předběžné opatření, musí rovněž vzít v úvahu okolnost, že dle ust. § 2 odst. 1 písm. a) a ust. § 4 odst. 1 písm. h) z.s.p. a položky 5 přílohy k tomuto zákonu bude povinna zaplatit soudní poplatek ve výši 1 000,00 Kč za návrh na nařízení předběžného opatření. Poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření hradí vždy navrhovatel, tj. i v případě vyhovění návrhu a nařízení předběžného opatření je navrhovateli uložena povinnost zaplatit tento soudní poplatek, a to bez ohledu na jeho plný úspěch ve věci. Podává-li návrh na nařízení předběžného opatření soudní exekutor, tento není od poplatku osvobozen dle ust. § 11 odst. 2 písm. a) z.s.p.,¹⁰³ ale i na něj se vztahuje poplatková povinnost, a to z toho důvodu, že podání takového návrhu, „*aby exekutor mohl provést nařízenou exekuci, není úkonem, který by byl exekutorem prováděn při provádění exekuce podle exekučního řádu*“¹⁰⁴ a soudního exekutora nelze při výkonu exekuční činnosti považovat za státní orgán.¹⁰⁵

¹⁰³ Ust. § 11 odst. 1 písm. a) z.o.p. „*Od poplatku se osvobozují Česká republika a státní fondy.*“

¹⁰⁴ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. června 2014, č. j. 2 VSOL 497/2014-A-12, KSBR 31 INS 11036/2014

¹⁰⁵ Tamtéž

Otázkou pak zůstává, zda soudní exekutor může soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření vykázat jako hotový výdaj, přiznat si jej příkazem k úhradě nákladů exekuce a tento následně v rámci exekuce po povinném vymáhat. Ust. § 13 odst. 1 e.t. zahrnuje demonstrativní výčet položek, které se považují za hotový výdaj, kdy na prvním místě v tomto výčtu jsou uvedeny soudní a jiné poplatky. Dle komentářové literatury pak uvedené ustanovení „zakládá exekutorovi právo na náhradu hotových výdajů, které vynaložil při exekuční a další činnosti prováděné podle exekučního řádu. Náhrada hotových výdajů exekutora zahrnuje všechny výdaje v penězích, které byly exekutorem účelně vynaloženy v souvislosti s prováděnou činností.“¹⁰⁶ Shora uvedený názor Vrchního soudu v Olomouci, že podání návrhu na nařízení předběžného opatření není úkonem soudního exekutora, kterým se provádí exekuce, se, dle mého názoru, při rozhodování o hotových nákladech exekuce nepoužije, a to z toho důvodu, že návrh soudního exekutora na nařízení předběžného opatření stále ve své podstatě směřuje provedení exekuce. Navíc, jak bylo již shora uvedeno, soudní a jiné poplatky jsou přímo uvedeny jeden z předpokládaných hotových výdajů dle § 13 odst. 1 e.t.

V situaci, kdy je tedy soudní exekutor se svým návrhem úspěšný, nespátřují žádnou překážku, proč by tento soudní poplatek nemohl zahrnout do hotových výdajů a následně jej vymoci po povinném.¹⁰⁷ V případě, že se svým návrhem na nařízení předběžného opatření úspěšný nebude, nezbyvá soudnímu exekutorovi jiná možnost než vyčkat na výsledek insolvenčního řízení povinného, protože s ohledem na účinky zahájeného insolvenčního řízení nemůže rozhodnout příkazem k úhradě nákladů a přiznat si zaplacený soudní poplatek jako hotový výdaj¹⁰⁸ aby tento následně přihlásil jako pohledávku vůči povinnému právě do insolvenčního řízení. Bude-li však v exekuci následně pokračováno i po skončení insolvenčního řízení (tj. nebude-li povinný oddlužen, případně bude na pokyn oprávněného pokračování v exekuci prodejem zástavy), může soudní exekutor, dle mého názoru, soudní poplatek přiznat jako hotový výdaj a následně vymoci.

¹⁰⁶ KASÍKOVÁ, Martina. In: KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 955.

¹⁰⁷ V případě, že soudní exekutor provede dražbu nemovitých věcí povinného za podmínek určených v předběžném opatření a bude následně rozhodovat o vydání výtěžku do insolvenčního řízení, zahrne takto zaplacený soudní poplatek do nákladů exekuce, které odečítá od vymoženého plnění dle ust. § 46 odst. 7 e.ř. (pozn. autora).

¹⁰⁸ Rozhodování o nákladech exekuce je ve smyslu ust. § 109 odst. 1 písm. c) ins.z. prováděním exekuce a příkaz k úhradě nákladů exekuce tak nelze vydat za trvání účinků zahájeného insolvenčního řízení, viz Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 Icd0 5/2014 (pozn. autora).

Závěr

Diplomová práce se věnovala tématu střetu exekuce a insolvence při prodeji nemovitých věcí povinného. Jak již bylo nastíněno v úvodní části, první část práce se stručně věnovala samotnému průběhu exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, kdy byly popsány základní kroky soudního exekutora nezbytné pro řádné provedení takové exekuce.

Druhá část práce se pak věnovala konfrontaci jednotlivých fází exekuce prodejem nemovitých věcí povinného s účinky zahájeného insolvenčního řízení. S ohledem na rozsah práce nebyla věnována pozornost dalším možným situacím, které mohou při tomto typu exekuce nastat (jako např. návrh předražku, odvolání vůči některému z vydávaných usnesení atd.), když tyto lze případně jednoduše podřadit pod řešení některé z uvedených situací. U jednotlivých fázích a účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení do nich vstupujících byl také navržen další možný postup soudního exekutora, a to s ohledem na aktuální fázi exekuce, hospodárnost celého řízení, a dále také s ohledem na právní jistotu účastníků exekuce, zejména tedy vydražitele. U každé z fází bylo rovněž zkoumáno, zda je vhodné, aby se soudní exekutor pokusil navrhnout insolvenčnímu soudu nařízení předběžného opatření, kterým by mu bylo dovoleno za stanovených podmínek dokončit exekuci prodejem nemovitých věcí.

Třetí část práce pak byla věnována ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z., na základě kterého může insolvenční soud i bez návrhu nařídit předběžné opatření, kterým omezí některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení dle ust. § 109 odst. 1 písm. b) a c) (tedy pro účely této práce zejména dle písm. c)), a to z důvodů hodných zvláštního zřetele a neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů. V úvodu této části byl stručně popsán vývoj tohoto ustanovení a důvody jeho novelizace, kdy rozšířením popsaného předběžného opatření bylo zejména zabránit podávání obstrukčních insolvenčních návrhů ze strany povinných, kteří se snažili pouze zneužít účinky, které s sebou přináší zahájení insolvenčního řízení a zabránit tak připravovanému exekučnímu prodeji jejich nemovitých věcí. V práci byla dále věnována část, ve které byly vymezeny zcela klíčové pojmy pro aplikaci daného ustanovení, a to společný zájem věřitelů a důvody hodné zvláštního zřetele, kdy výklad těchto pojmů byl podložen relevantní judikaturou insolvenčních soudů. Pozornost byla věnována rovněž skutečnosti, že takové předběžné opatření může insolvenční soud nařídit i bez návrhu, nicméně aby mohl přistoupit k takovému rozhodnutí, je nutné, aby se nejdříve vůbec dozvěděl o případné chystané dražbě nemovitých věcí povinného a rovněž si v souladu se zásadou vyšetřovací, která se uplatní i v rámci řízení podle insolvenčního zákona, sám opatřil podklady pro vydání takového rozhodnutí.

Závěrečná část třetí kapitoly se pak byla věnována jednak návrhu na nařízení předběžného opatření, kdy výsledkem výzkumu je potvrzení, že soudní exekutor je nadán aktivní legitimací

k podání takového návrhu. Vůči řádnému návrhu pak byl vymezen prostý podnět k nařízení takového předběžného opatření, kdy byly rovněž uvedeny výhody a nevýhody toho kterého podání.

Dle mého názoru se mi v průběhu práce podařilo provést řádnou právní analýzu stanoveného problému, a to jak z hlediska právní teorie, tak z hlediska praktického, a to zejména prostřednictvím aktuální rozhodovací praxe insolvenčních soudů. Závěry práce uvedené zejména ve druhé části, kde byly analyzovány základní fáze exekuce prodejem nemovitých věcí povinného při střetu s účinky spojenými se zahájením insolvenčního řízení, pak mohou sloužit zejména jako určitý návod pro soudní exekutory ve chvíli, kdy se musí rozhodnout, zda je na místě navrhnout nařízení předběžného opatření, či jako základní vodítko pro insolvenční soudy při aplikaci zkoumaného ust. § 82 odst. 2 písm. b) ins.z.

Pokud by pak bylo možné práci rozšířit i nad rámec daného rozsahu, bylo by jistě zajímavé, dle mého názoru, věnovat bližší pohled analýze rozhodnutím insolvenčních soudů, kterými jsou návrhy na vydání předběžných opatření zamítány a případně z jakých důvodů. V rámci práce byly totiž primárně zkoumány rozhodnutí insolvenčních soudů o nařízení předběžných opatření, kterým bylo vyhověno, když v těchto byly uvedeny a potvrzeny důvody hodné zvláštního zřetele, pro které bylo předběžné opatření nařízeno. Domnívám se tak, že bližší pohled na opačná rozhodnutí by tak mohl přinést lepší vymezení rozsahu a obsahu tohoto pojmu, zejména prostřednictvím argumentu *a contrario*. Neméně zajímavé by pak mohlo být zkoumání a případné navržení možné a vhodné úpravy *de lege ferenda*, a to zejména v tom smyslu, jak by bylo možné s předstihem zabránit obdobnému střetu dvou různých řízení, ve kterých se takto odlišně řeší závazky povinného vůči jeho věřitelům, a byl např. jasně určen okamžik, při kterém při provádění exekuce jsou již účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení ve vztahu k takové exekuci vyloučeny a tuto tak lze bez dalšího provést.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

- HÁSOVÁ, Jiřina a kol. *Insolvenční zákon. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1824 s.
- JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 4. 2014*. Praha: Havlíček Brain Team, 2014. 627 s.
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1167 s.
- KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, 1668 s.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. vydání. Praha: Leges, 2018, 1240 s.
- SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, 1627 s.
- SVOBODA, Karel. *Přehled judikatury ve věcech předběžných opatření*. Praha: Wolters Kluwer, 2013, 224 s.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, 711 s.

Judikatura

- Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 9. června 2015, sp. zn. II. ÚS 3210/14
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 8. srpna 2018, č.j. MSPH 188 ICm 194/2018-31, MSPH 88 INS 19005/2017
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sen. zn. 29 Icd0 5/2014
- Stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. dubna 2010, sp. zn. Cpjn 201/2009
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. ledna 2006, sp. zn. 26 Co 504/2004
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 6. dubna 2020, č. j. KSHK 35 INS 7939/2020-A-7/celk. 3
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci, ze dne 8. listopadu 2016, č. j. KSOL 16 INS 24836/2016 – A7
- Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 1. listopadu 2013, č. j. KSPL 52 INS 30277/2013-A-10
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. října 2014, č. j. MSPH 90 INS 26729/2014-A-8
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. února 2021, č. j. MSPH 92 INS 1553/2021-A-10
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. dubna 2004, sp. zn. 20 Cdo 2372/2003
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. května 2006, sp. zn. 29 Odo 332/2004
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. dubna 2010, č.j. 29 NSČR 30/2009-A-64
- Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 21. června 2012, sp. zn. 20 Cdo 3395/2011

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. června 2013, sp. zn. 20 Cdo 3794/2012
Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. prosince 2014, sp. zn. 21 Cdo 559/2014
Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. března 2015, sp. zn. 21 Cdo 4599/2014
Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 4. května 2015, sp. zn. 26 Cdo 3544/2014
Usnesení Nejvyššího České republiky soudu ze dne 26. dubna 2018, sp. zn. 29 Cdo 5643/2016
Usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 13. března 2013, sp. zn. IV. ÚS 413/13
Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 13. března 2012, sp. zn. 1 VSOL 815/2011, KSOS 34 INS 3970/2010
Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. června 2014, č. j. 2 VSOL 497/2014-A-12, KSBR 31 INS 11036/2014
Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. prosince 2018, č. j. 2 VSOL 469/2018-B-230, KSOL 10 INS 17564/2016
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne ze dne 16. května 2013, sp. zn. 101 VSPH 92/2013, KSPH 38 INS 12380/2011
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. srpna 2013, č. j. 1 VSPH 1331/2013-A-18, KSPH 41 INS 17869/2013
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. července, č. j. 1 VSPH 1281/2014-A-16, KSHK 45 INS 10618/2014
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 24. září 2014, č. j. 1 VSPH 1777/2014-A-22, KSUL 70 INS 17156/2014
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. října 2014, č. j. 1 VSPH 1648/2014-A-17, MSPH 93 INS 18201/2014
Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. ledna 2017, č. j. 3 VSPH 64/2017-A-27, KSUL 46 INS 26938/2016

Články a internetové zdroje

HRUŠOVÁ, Zuzana. *Serial o insolvencích: Rozdíly mezi insolvenčním a exekucním řízením* [online]. pravo21.cz, 16. března 2020 [cit. 9. listopadu 2021]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/serial-o-insolvencich-rozdily-mezi-insolvencnim-a-exekucnim-rozenim>

KUBIZŇÁK, Jan. *Účinky zahájení insolvenčního řízení ve vztahu k exekuci srážkami ze mzdy* [online]. pravni prostor.cz, 19. září 2014 [cit. 5. září 2014]. Dostupné z: <https://www.pravni-prostor.cz/clanky/procesni-pravo/ucinky-zahajeni-insolvencniho-rozeni-ve-vztahu-k-exekuci-srazkami-ze-mzdy#note-12>

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Zdroje plnění v oddlužení splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty* [online]. advokatnidenik.cz, 5. března 2020 [cit. 15. listopadu 2021]. Dostupné

z: <https://advokatnidenik.cz/2020/03/05/zdroje-plneni-v-oddluzeni-splatkovym-kalendarem-se-zpenezenim-majetkove-podstaty/>.

Ministerstvo spravedlnosti. *Ministerstvo spravedlnosti bojuje proti šikanózním návrhům na zhabání insolvenčního řízení* [online]. profipravo.cz, 29. listopadu 2010 [cit. 7. listopadu 2021]. Dostupné z: https://www.profipravo.cz/index.php?page=article&id_category=13&id_article=254487&csum=e0e7d357

SVOBODA, Ondřej. Insolvenční návrh jako obrana povinného? *Komorní listy*, 2012, č. 2, s. 23-27.

VRTIŠKA, Tomáš. Dopady insolvenčního řízení na exekuční dražbu nemovitých věcí. *Komorní listy*, 2018, č. 3, s. 12-25

Právní předpisy a související dokumenty

Důvodová zpráva k zákonu č. 334/2012 Sb. kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční a další činnosti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 334/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 64/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů

Shrnutí

Tato diplomová práce se zabývá střetem exekuce prodejem nemovitých věcí povinného a zahájeného insolvenčního řízení vůči povinnému, které má na provedení exekuce zásadní vliv. Cílem práce je provést analýzu, zda a případně za jakých podmínek může soudní exekutor pokračovat v dražbě nemovitých věcí, pokud je vůči povinnému zahájeno insolvenční řízení.

V první kapitole se tak práce věnuje jednotlivým fázím exekuce prodejem nemovitých věcí povinného. Ve druhé kapitole je pak vymezen vliv účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení na jednotlivé fáze. Ve třetí, závěrečné kapitole, se práce věnuje náležitostem návrhu na nařízení předběžného opatření v rámci insolvenčního řízení, kterým může insolvenční soud omezit účinky zahájeného insolvenčního řízení a soudnímu exekutorovi umožnit dokončení provedení exekuce prodejem nemovitých věcí povinného, a rovněž podmínkám, za kterých je možné toto předběžné opatření vydat.

Summary

The diploma thesis deals with the conflict between the distraint by selling immovable property of an obligor and the opening insolvency proceedings against the entitled person that has crucial impact on the process of distraint. The aim of the thesis is to analyse whether and, if necessary, under what conditions a bailiff may continue an auction of immovable property if insolvency proceedings are initiated against the obligor.

The first chapter deals with individual phases of distraint by selling immovable property of the obligor. The second chapter defines the effects of the opening of insolvency proceedings on individual phases. The final chapter of the thesis describes requirements of the application for an interim order in insolvency proceedings, by which the insolvency court may limit the effects of the insolvency proceedings and allow the bailiff to complete the distraint by selling immovable property of the obligor, as well as the conditions under which such an interim order may be issued.

Klíčová slova

Exekuce, insolvence, účinky insolvenčního řízení, prodej nemovitých věcí, dražba, usnesení o příklepu, předběžné opatření, insolvenční soud, soudní exekutor.

Key words

Distrain, insolvency, effects of insolvency proceedings, selling of of immovable property, auction, resolution on the knock-down, interim order, insolvency court, bailiff.